

PEKO-T vertailu

Vuoden 2020 ohje

•Pelastuskoirakoe muodostuu:

- hallittavuusosuudesta
 - hallittu liikkuminen.
 - paikallaolo häiriön alaisena ja häiriövarmuus.
 - irtaantuminen, joka sisältää myös pysähtymisen ja luoksetulon
- jälkiosuudesta
 - jäljen etsintä
 - jäljen ajo ja esineet
- henkilöetsintäosuudesta
 - koiran ohjattavuus
 - ohjaajan käyttäytyminen
 - henkilön ilmaisu

Vuoden 2021 ohje

•Pelastuskoirakoe muodostuu:

- hallittavuusosuudesta, joka suoritetaan hyväksytysti yhden kerran kalenterivuodessa.
 - hallittu liikkuminen.
 - paikallaolo häiriön alaisena ja häiriövarmuus-
 - hallittu irtaantuminen ja kulkeminen annetussa suunnassa, sisältäen myös pysähtymisen ja luoksetulon
- jälkiosuudesta
 - jäljen etsintä
 - jäljen ajo
 - esineet
- henkilöetsintäosuudesta
 - koiran ohjattavuus
 - ohjaajan käyttäytyminen
 - henkilön ilmaisu

PEKO-T

Pelastuskoirakokeen tarkoitus

- Valtaosa suomessa tehtävistä pelastuskoiraetsinnöistä ovat **maastoetsintöjä**. Näiden etsintöjen avuksi tarvitaan usein myös vapaaehtoisten etsijöiden apua.
- Etsinnät ovat aina poliisijohtoisia. Etsintäjohdon luottamus koiralla tapahtuvan etsintään saadaan vain sillä, että etsintöihin käytettävät vapaaehtoiskoirakot tunnustetaan koulutustasoltaan korkeaksi. Luotettavuus osoitetaan sekä koirien että ohjaajien korkealla osaamistasolla ja motivaatiolla.
- Pelastuskoirakoe tukee pelastuskoirien koulutusta ja toimii osaltaan koirien ja niiden ohjaajien koulutustason mittaajana ja osoittaa koulutuksen tason. Viranomaiset asettavat vaatimukset koiran ilma- ja maavainutyöskentelyn sekä ohjaajan osaamisen tasolle. Pelastuskoirakoe vastaa näihin vaatimuksiin.
- Kaikki palveluskoiraliiton kautta VIRTAtarkastukseen tähtäävät koirakot suorittavat tämän kokeen ennen tarkastukseen osallistumista. Koetulos on voimassa kaksi vuotta suorituspäivästä laskien.
- VIRTAtarkastus on tapahtuma, jossa tehtävään erikseen koulutetut tarkastajat ja poliisiviranomainen yhdessä arvioivat työnäytön tapaan koiran ja sen ohjaajan pätevyyden etsintätehtävässä. Vain tämän tarkastuksen hyväksytysti suorittaneet koirakot voivat poliisihallituksen ohjeen mukaan osallistua poliisijohtoisiin etsintöihin.
- Kokeissa noudatetaan Palveluskoirakokeiden koesääntöä. Sääntöihin liittyviä koeohjeita noudatetaan muissa, kuin tässä ohjeessa erikseen mainituin osin.
- Koe voidaan rajoittaa sen rakenteen ja suoritustavan vuoksi, yleisestä rajoitusohjeesta poiketen, enintään kolmelle koiralle.

Pelastuskoirakokeen tarkoitus

- Valtaosa suomessa tehtävistä pelastuskoiraetsinnöistä on **maastoetsintöjä**. Näiden etsintöjen avuksi tarvitaan usein myös vapaaehtoisten etsijöiden apua.
- Etsinnät ovat aina poliisijohtoisia. Etsintäjohdon luottamus koiralla tapahtuvaan etsintään saadaan vain sillä, että etsintöihin käytettävät vapaaehtoiskoirakot tunnustetaan koulutustasoltaan korkeaksi. Luotettavuus osoitetaan sekä koirien että ohjaajien korkealla osaamistasolla ja -motivaatiolla.
- Pelastuskoirakoe tukee pelastuskoirien koulutusta ja toimii osaltaan koirien ja niiden ohjaajien koulutustason mittaajana ja osoittaa koulutuksen tason. Viranomaiset asettavat vaatimukset koiran ilma- ja maavainutyöskentelyn sekä ohjaajan osaamisen tasolle. Pelastuskoirakoe vastaa näihin vaatimuksiin.
- Kaikki palveluskoiraliiton kautta VIRTAtarkastukseen tähtäävät koirakot suorittavat **PEKO-T**-kokeen ennen tarkastukseen osallistumista. [Hyväksytty koetulos on edellytyksenä Virta-tarkastukseen pääsemiseen ja sen voimassa pitämiseen. Koetulos on voimassa kaksi vuotta suorituspäivästä laskien.](#)
- VIRTAtarkastus on tapahtuma, jossa tehtävään erikseen koulutetut tarkastajat ja poliisiviranomainen yhdessä arvioivat työnäytön tapaan koiran ja sen ohjaajan pätevyyden etsintätehtävässä. Vain tämän tarkastuksen hyväksytysti suorittaneet koirakot voivat poliisihallituksen ohjeen mukaan osallistua poliisijohtoisiin etsintöihin.
- Kokeissa noudatetaan Palveluskoirakokeiden koesääntöä. Sääntöihin liittyviä koeohjeita noudatetaan muuten, kuin tässä ohjeessa erikseen mainituin osin.
- Koe voidaan rajoittaa sen rakenteen ja suoritustavan vuoksi yleisestä rajoitusohjeesta poiketen, [kuitenkin minimissään](#) kolmelle koiralle.

Koetasot

•Kokeessa ei ole varsinaisia koeluokkia, vaan jälki ja henkilöhakuosuuksissa on kummassakin kaksi eri tasoa, A-taso, joka on helpompi ja B-taso, joka on vaativampi. Koe voidaan anoa järjestettäväksi kahdella eri tavalla, joko A/B tai B/A-kokeena. Kumpi tahansa riittää hyväksytysti suoritettuna Virta-tarkastukseen osallistumiseen.

•Kaikkien kokeiden järjestelyjen sekä kaikkien osapuolten käyttäytymisen tulee pohjautua eettisesti hyväksyttäviin periaatteisiin. Koeohjeen määräykset ovat kaikkia osapuolia sitovat. Kaikkien osallistujien on täytettävä samat suoritusvaatimukset.

Koetasot

•Kokeessa ei ole varsinaisia koeluokkia, vaan jälki ja henkilöetsintäosuuksissa on kummassakin kaksi eri tasoa, A-taso, joka on helpompi ja B-taso, joka on vaativampi. [Koe voidaan anoa järjestettäväksi kolmella eri tavalla;](#)

•1. joko niin, että ensin on vaativampi jälkiosuus eli B, jolloin henkilöetsintäosuus on helpompi eli A, jolloin koe on ns. B/A-koe

2. tai siten, että ensin suoritettava jälki on helpompi eli A ja henkilöetsintäosuus on silloin vaativampi eli B, jolloin koe on ns. A/B-koe.

•3. tai niin, että samassa kokeessa on sekä A/B- että B/A-suorituksia

•Hyväksytysti suoritettu koe antaa mahdollisuuden Virta-tarkastukseen osallistumiseen.

•Kaikkien kokeiden järjestelyjen sekä kaikkien osapuolten käyttäytymisen tulee pohjautua eettisesti hyväksyttäviin periaatteisiin. Koeohjeen määräykset ovat kaikkia osapuolia sitovat. Kaikkien osallistujien on täytettävä samat suoritusvaatimukset.

Hyväksytty suoritus ja koulutustunnus

•Koulutustunnuksen saamiseen vaaditaan 70% kokeen kokonaispistemäärästä (300p) ja hyväksytty tulos (70%) kustakin osuudesta. Tämä on myös hyväksytyn suorituksen vaatimustaso. Koulutustunnuksena käytetään lyhennettä PEKO-T (pelastuskoirien tasokoe)

Hyväksytty suoritus ja koulutustunnus

•Maasto-osuuksiin osallistuakseen koiralla tulee olla samalta koekaudelta (kalenterivuosi) hyväksytty tulos hallittavuusosuudesta. Hallittavuusosuus voidaan anoa ja järjestää erillisenä kokeen osana ilman maasto-osuuksia.

•Koulutustunnuksen saamiseen vaaditaan 70 % kokeen kokonaispistemäärästä (300p) ja hyväksytty tulos (70 %) kaikista osuuksista, hallittavuusosuudesta ja kummastakin maasto-osuudesta, samassa kokeessa suoritettuina. Koulutustunnuksena käytetään lyhennettä PEKO-T (pelastuskoirien tasokoe).

Kokeen osasuorituksen uusinta

- Hallittavuusosuuden hyväksytyt suoritus vaaditaan kerran koekauden (kalenterivuosi) aikana. Tämän jälkeen koiralle ei tarvitse järjestää hallittavuusosuutta kuluvan koekauden aikana.
- Koiran tulee saada jälkiosuudesta vähintään arvosanan tyydyttävä, jotta se pääsee jatkamaan henkilöetsintäosuuteen.
- Jos koira saa jälkiosuudessa arvosanan puutteellinen, se ei pääse suorittamaan seuraavaa osasuoritusta, eikä suoritusta pisteytetä ja kokeen arvosana on puutteellinen 0 pistettä.
- Jos koira suorittaa jälkiosuuden hyväksytyllä arvosanalla, mutta ei saa henkilöetsintäosuudessa hyväksytyä tulosta, voi koira yrittää suorittaa tällä jälkiosuuden tuloksella uuden henkilöetsintäosuuden samalla koetasolla saman koekauden (kalenterivuoden) aikana enintään kolme kertaa.
- Koira osallistuessa aiemmin hyväksytyllä jälkiosuuden tuloksella kokeen henkilöetsintäosuuteen, sen tulee suorittaa ennen henkilöetsintäosuutta myös jälkiosuus tässä kokeessa, ilman sen arvostelua. Tämä sen vuoksi, että koiran tulee osoittaa kestävyytensä pitkäjaksoiseen työskentelyyn sekä kyky siirtyä maavainuisesta työskentelystä ilmapainuiseen työskentelyyn.

Osallistumisoikeus ja ikäraajat

- Pelastuskoirakokeisiin saavat osallistua kaikki tunnustusmerkityt koirat rodusta tai koosta riippumatta.
- Koepäivänä täytyy koiran olla täyttänyt 14 kk. Koiran täytettyä kymmenen vuotta koiralta vaaditaan eläinlääkäriin todistus osallistumiskelpoisuudesta kokeeseen. Todistus on voimassa yhden vuoden sen antamispäivästä laskien. Ennen osallistumistaan pelastuskoirakokeeseen koiran on suoritettava käyttäytymiskoe (BH) hyväksytysti
- Kiimaiset nartut saavat osallistua kokeeseen, mutta ne on pidettävä erillään muista osallistuvista koirista, ja ne suorittavat kokeen viimeisinä. Kiimaiset nartut eivät osallistu arvontaan.
- Kokeen luonne vaatii ohjaajalta kykyä liikkua maastossa, joten se asettaa ohjaajalle vaatimuksen hyvästä fyysisestä suorituskyvystä. Jos, ohjaaja ei kykene liikkumaan maastossa koeohjeen edellyttämällä tavalla koesuoritus keskeytetään.

Osallistumisoikeus ja ikäraajat

- [Kansalliseen pelastuskoirakokeeseen](#) saavat osallistua kaikki tunnustusmerkityt koirat rodusta tai koosta riippumatta.
- Koepäivänä täytyy koiran olla täyttänyt 14 kk. Koiran täytettyä kymmenen vuotta koiralta vaaditaan eläinlääkäriin todistus osallistumiskelpoisuudesta kokeeseen. Todistus on voimassa yhden vuoden sen antamispäivästä laskien. [Ennen osallistumistaan pelastuskoirakokeeseen koiralla on oltava hyväksytyt tulos käyttäytymiskokeesta \(BH\)](#).
- Kiimaiset nartut saavat osallistua kokeeseen, mutta ne on pidettävä erillään muista osallistuvista koirista, ja ne suorittavat kokeen viimeisinä. Kiimaiset nartut eivät osallistu arvontaan.
- Kokeen luonne vaatii ohjaajalta kykyä liikkua maastossa, joten se asettaa ohjaajalle vaatimuksen hyvästä fyysisestä suorituskyvystä. Jos ohjaaja ei kykene liikkumaan maastossa koeohjeen edellyttämällä tavalla, koesuoritus keskeytetään.

Kokeen rakenne

•Pelastuskoirakoe muodostuu kolmesta eri osasuorituksesta:

- 1. hallittavuus
- 2. jälkiosuus
- 3. hakuosuus

Kokeen rakenne

•Pelastuskoirakoe muodostuu kolmesta eri osasuorituksesta:

- 1. hallittavuusosuus
- 2. jälkiosuus
- 3. henkilöetsintäosuus

	Taso A	Taso B	Huom!
Hallittavuus	Aina 3 osaliikettä (1 hallittu liikkuminen, 2 paikallaolo,3 irtaantuminen, joka sisältää myös pysähtymisen ja luoksetulon)		
Jälkiosuus			
Pituus	800 metriä	1500m	B-tasolla jäljen-ylittää yksi harhajälki noin 90-asteen kulmassa
Kulmat	3-4 kulmaa	5-6, joista yksi terävä	
Ikä	1h 30 min	2h 30 min	
Esineet	4kpl +loppuesine	5kpl +loppuesine	
Jäljestämisaika	30 min	40 min	
Hakuosuus			
Alueen koko	noin 20000 neliometriä	noin 30000 neliometriä	A-luokassa tulee etsittävä henkilö sijoittaa siten, että koiran käyttäytyminen hänen luonaan voidaan arvioida. B-tasolla yhden henkilön sijoittelu täytyy tehdä samoin.
Etsintäaika	20 min	30 min	
Etsittävät henkilöt	1 henkilö	2 -3 henkilöä	

	Taso A	Taso B	
Hallittavuusosuus	Aina 3 osaliikettä (1 hallittu liikkuminen, 2 paikallaolo,3 hallittu irtaantuminen ja kulkeminen annetussa suunnassa, joka sisältää myös pysähtymisen ja luoksetulon). Hyväksytyt suoritukset kerran koekauden aikana.		
Jälkiosuus			
Pituus	600 metriä	1200 metriä	
Kulmat	3-4 kulmaa	5-6 joista yksi terävä	
Ikä	1h	2 h	
Esineet	4kpl +loppuesine	5kpl +loppuesine	
Jäljestämisaika	30 min	40 min	
Hakuosuus			
Alueen koko	noin 20000 neliometriä	noin 30000 neliometriä	
Etsintäaika	20 min	30 min	
Etsittävät henkilöt	1 henkilö	1-2 henkilöä	

- Koe on pyrittävä järjestämään niin, että jokainen koira siirtyy ~~heti~~ jälkiosuuden jälkeen hakutyöskentelyyn. Koejärjestelyjen niin vaatiessa voidaan siirtymä kuitenkin sallia, mutta hakusuoritus on kuitenkin tehtävä mahdollisimman pian jälkiosuuden jälkeen. Hakualue voi olla jokaiselle erikseen tai niin, että samaa aluetta käytetään useammalla tai kaikille koirille.

- Jos kokeen arvostelee yksi tuomari, ~~suorittaa koirakko aina kummankin maasto-osan peräkkäin, ja vasta tämän jälkeen seuraava koira siirtyy suoritusvuoroon. Jos kokeen arvostelee useampi tuomari, maasto-osiot voidaan jakaa niin, että toinen tuomari arvostelee hallittavuuden ja jälkiosuuden, ja toinen tuomari hakuosuuden.~~ Hallintaosuuden suorituspaikka ja -tapa voi olla koirakohtainen.

- Koe on pyrittävä järjestämään niin, että jokainen koira siirtyy jälkiosuuden jälkeen ~~henkilöetsintätyöskentelyyn~~. Koejärjestelyjen niin vaatiessa voidaan siirtymä kuitenkin sallia, mutta henkilöetsintäsuoritus on kuitenkin tehtävä mahdollisimman pian jälkiosuuden jälkeen. ~~Henkilöetsintäalue~~ voi olla jokaiselle erikseen tai niin, että samaa aluetta käytetään useammalla tai kaikille koirille. ~~Siirtymä/huoltoväliksi sallitaan n. 20 min.~~

- Hallittavuusosuuden suorituspaikka ja -tapa voi olla koirakohtainen.

- Jos kokeen arvostelee yksi tuomari ja järjestelyt sen sallivat, voidaan koirien suoritukset tehdä limittäin, kuitenkin niin, ettei maasto-osuuksien välille tule liian pitkiä odotusaikoja. Koirakot pystytään tällöin ajallisesti lähettämään maastoon niin, että ensimmäisen koiran jälkisuorituksen jälkeen tuomari lähettää toisen koiran jäljelle ja lähtee sen jälkeen ensimmäisen koiran kanssa henkilöetsintäosuuteen.

- Jos kokeen arvostelee kaksi tuomaria, maasto-osuudet voidaan jakaa niin, että toinen tuomari arvostelee jälkiosuuden, ja toinen tuomari henkilöetsintäosuuden.

Yleisiä määräyksiä koesuoritukseen

•Koiraa voidaan sulkea kokeesta, sen suoritus voidaan keskeyttää tai hylätä tai ohjaaja voi luopua kokeesta.

- **Sulkeminen** kokeesta = koiraa ei voi osallistua kokeeseen, sulkeminen siis tehdään ennen, kun koiraa on aloittanut koesuorituksensa
- **Keskeyttäminen** = koiran suoritus keskeytetään tuomarin toimesta. Kaikki siihen asti saavutetut tulokset jäävät voimaan. Jotta koiraa voi jatkaa seuraavassa koeosassa, arvosanan on kuitenkin oltava vähintään tyydyttävä.
- **Hylkääminen** = koiran suoritus hylätään, se menettää kaikki siihen mennessä kokeessa saavuttamansa tulokset eikä se voi jatkaa koetta.
- **Luopuminen** = koiran suoritus keskeytetään ohjaajan toimesta. Kaikki siihen asti saavutetut tulokset jäävät voimaan, mutta koiraa ei voi jatkaa koetta.

•Pelastuskoirakokeita voidaan järjestää Palveluskoiraliiton jäsenyhdistysten anomuksesta haluttuna aikana, ei kuitenkaan sellaisissa olosuhteissa, missä kokeen luonne tai sen arvostelumahdollisuudet muuttuvat merkittävästi (esim. jälkiosuus / lumi).

•Koiraa saa kokeessa ohjata yksi ohjaaja. Ohjaaja voi osallistua kokeeseen myös toisella koiralla, mikäli koejärjestelyt antavat siihen mahdollisuuden.

•Ohjaajalla **saa** kokeessa olla apuohjaaja, joka tehtävänä on käyttää paikannuslaitetta ja sen avulla auttaa koiranohjaajaa paikannuksessa ja pysymään tehdyssä etsintäsuunnitelmassa. Apuohjaaja ei osallistu muulla tavalla koiran ohjaamiseen taikka maalihenkilöiden etsintään. Apuohjaaja kulkee koko kokeen ajan ohjaajan välittömässä läheisyydessä. Sama henkilö voi toimia useamman koiran apuohjaajana, jos koejärjestelyt sen mahdollistavat.

•Hakuosuudessa ohjaaja piirtää hänelle annettuun karttaan etsintäsuunnitelman. Ohjaajan laadittua etsintäsuunnitelman, hän hyväksyttää sen tuomarille. Ohjaaja selvittää suunnitelman myös apuohjaajalle.

Yleisiä määräyksiä koesuoritukseen

•Koiraa voidaan sulkea kokeesta, sen suoritus voidaan keskeyttää tai hylätä tai ohjaaja voi luopua kokeesta.

- **Sulkeminen** kokeesta = koiraa ei voi osallistua kokeeseen, sulkeminen siis tehdään ennen, kuin koiraa on aloittanut koesuorituksensa
- **Keskeyttäminen** = koiran suoritus keskeytetään tuomarin toimesta. Kaikki siihen asti saavutetut tulokset jäävät voimaan. Jotta koiraa voi jatkaa seuraavassa koeosuudessa, arvosanan on kuitenkin oltava vähintään tyydyttävä.
- **Hylkääminen** = koiran suoritus hylätään, se menettää kaikki siihen mennessä kokeessa saavuttamansa tulokset eikä se voi jatkaa koetta.
- **Luopuminen** = ohjaaja keskeyttää koiran suorituksen. Kaikki siihen asti saavutetut tulokset jäävät voimaan, mutta koiraa ei voi jatkaa koetta.

•Pelastuskoirakokeita voidaan järjestää Palveluskoiraliiton jäsenyhdistysten anomuksesta haluttuna aikana, ei kuitenkaan sellaisissa olosuhteissa, missä kokeen luonne tai sen arvostelumahdollisuudet muuttuvat merkittävästi (esim. jälkikoe / lumi).

•Koiraa saa kokeessa ohjata yksi ohjaaja. Ohjaaja voi osallistua kokeeseen myös toisella koiralla, mikäli koejärjestelyt antavat siihen mahdollisuuden.

•Ohjaajalla **voi** kokeessa olla apuohjaaja, jonka tehtävänä on käyttää **karttaa ja/tai** paikannuslaitetta ja sen avulla auttaa koiranohjaajaa paikannuksessa ja pysymään tehdyssä etsintäsuunnitelmassa. Apuohjaaja ei osallistu muulla tavalla koiran ohjaamiseen taikka maalihenkilöiden etsintään. **Jos** apuohjaajaa käytetään, hän kulkee **maasto-osuuksissa** ohjaajan välittömässä läheisyydessä **annettujen ohjeiden mukaan**. Sama henkilö voi toimia useamman koiran apuohjaajana, jos koejärjestelyt sen mahdollistavat. **Kokeen järjestäjällä ei ole velvollisuutta hankkia apuohjaajaa.**

•Henkilöetsintäosuudessa ohjaaja tekee hänelle annettuun karttaan etsintäsuunnitelman. Ohjaajan laadittua etsintäsuunnitelman, hän hyväksyttää sen tuomarilla. Ohjaaja selvittää suunnitelman myös apuohjaajalle. **Apuohjaaja ei saa osallistua koiran ohjaamiseen taikka maalihenkilöiden etsintään.**

- Ohjaajan tulee toteuttaa tuomarin hyväksymää etsintäsuunnitelmaa. Jos ohjaaja muuttaa etsintäsuunnitelmaa kesken etsinnän, on muutokselle oltava perustelu ja siitä ilmoitettava tuomarille. Tuomarin tulee hyväksyä suunnitelman muutokset, ellei niissä esiinny ilmiselvää vaaraa tai epä johdonmukaisuutta.

- Koiranohjaaja saa liikkua alueella ainoastaan tekemänsä etsintäsuunnitelman tai tuomarin siihen hyväksymien muutosten mukaan.

- Kokeessa käytettyjen käskyjen tulee olla lyhyitä ja niiden käyttö on vapaa, ellei liikkeen suoritusohjeissa toisin sanota. Koiran nimen saa liittää käskyyn. Ohjaaja ei kuitenkaan saa käskyillä vaikuttaa koiran ilmaisuun. Koiran liiallinen painostaminen johtaa kokeen keskeyttämiseen.

- Koira on oltava kokeen aikana välittömästi kytkettävissä, joten ohjaajalla on oltava koko kokeen ajan talutin mukanaan.

- Ohjaajan tulee toteuttaa tuomarin hyväksymää etsintäsuunnitelmaa. Jos ohjaaja muuttaa etsintäsuunnitelmaa kesken etsinnän, on muutokselle oltava perustelu ja siitä on ilmoitettava tuomarille. Tuomarin tulee hyväksyä suunnitelman muutokset, ellei niissä esiinny ilmiselvää vaaraa tai epä johdonmukaisuutta.

- Koiranohjaaja saa liikkua alueella ainoastaan tekemänsä etsintäsuunnitelman tai tuomarin siihen hyväksymien muutosten mukaan.

- Kokeessa käytettyjen käskyjen tulee olla lyhyitä ja niiden käyttö on vapaa, ellei liikkeen suoritusohjeissa toisin sanota. Koiran nimen saa liittää käskyyn. Ohjaaja ei kuitenkaan saa käskyillä vaikuttaa koiran ilmaisuun. Koiran liiallinen painostaminen johtaa kokeen keskeyttämiseen.

- Koira on oltava kokeen aikana välittömästi kytkettävissä, joten ohjaajalla on oltava koko kokeen ajan talutin mukanaan

Koesuorituksen aikana koiralla tulee olla seuraavat varusteet:

- kaulapanta. (Huom! Jos koiralla on riittävän tukevat valjaat ja niissä kohta, johon talutin voidaan vaivatta kytkeä, ei koiralla tarvitse olla kaulapantaa)
- tunnusvaljaat.

Valjaissa tulee olla PK-tunnus ~~VAPEPA-tunnus~~-tai vastaavaa ns. viranomaistunnus. ~~Valjaina voidaan käyttää kaikkia sellaisia valjaita, jotka täyttävät palveluskoiraliiton niille asettamat vaatimukset~~ ja jotka ovat rakenteeltaan sellaiset, että niistä ei aiheudu koiralle vaaraa. Tuomari tarkastaa ja hyväksyy valjaat ilmoittautumisen yhteydessä.

Koesuorituksen aikana koiralla tulee olla seuraavat varusteet:

- kaulapanta. (Huom. Jos koiralla on riittävän tukevat valjaat ja niissä kohta, johon talutin voidaan vaivatta kytkeä, ei koiralla tarvitse olla kaulapantaa)
- tunnusvaljaat.

Valjaissa tulee olla PK-tunnus tai vastaava ns. viranomaistunnus **ja niiden on oltava rakenteeltaan sellaiset, että niistä ei aiheudu koiralle vaaraa.** Tuomari tarkastaa ja hyväksyy valjaat ilmoittautumisen yhteydessä.

Seuraavat välineet/avut ovat työskentelyn aikana sallittuja:

- pilli/viheltäminen
- valot ja/tai kulkuset. Sallittuja ovat normaaliksi katsotut varusteet, jotka tuomari hyväksyy
- vettä ja sieni (sienellä ohjaaja voi pyyhkiä koiran kirsua)
- ilmaisurulla. Ilmaisurullan tulee olla sellainen, että koira voi sen omaehtoisesti ilman ohjaajan avustusta pudottaa sen käskystä pudottaa pois suustaan. Tämä tulee tarkastaa ilmoittautumisen yhteydessä ja ilmaisurullia, joita koira ei voi ilman ohjaajan apua pudottaa suustaan, ei missään tapauksessa saa hyväksyä
- ohjaajalla ja/tai apuohjaajalla GPS-laite tai vastaava karttasovellus.

Seuraavat välineet/avut ovat työskentelyn aikana sallittuja:

- pilli/viheltäminen
- valot ja/tai kulkuset. Sallittuja ovat normaaliksi katsotut varusteet, jotka tuomari hyväksyy
- vettä ja sieni (sienellä ohjaaja voi pyyhkiä koiran kirsua)
- ilmaisurulla. Ilmaisurullan tulee olla sellainen, että koira voi sen omaehtoisesti ilman ohjaajan avustusta pudottaa sen käskystä pois suustaan. Tämä tulee tarkastaa ilmoittautumisen yhteydessä ja ilmaisurullia, joita koira ei voi ilman ohjaajan apua pudottaa suustaan, ei missään tapauksessa saa hyväksyä
- ohjaajalla ja/tai apuohjaajalla GPS-laite tai vastaava karttasovellus

Koiran käyttäytymisen tarkkailu

•Tuomari tarkkailee koiran käyttäytymistä ja suorituskykyä ennen varsinaisen koesuorituksen alkamista ja kokeen aikana. Tuomari on velvollinen sulkemaan aggressiivisen tai suorituskyvyttömän koiran kokeesta ja merkitsemään syyn koekirjaan sekä koepöytäkirjaan.

•Luonteen tarkkailussa selvitetään

- a) koiran varmuus häiriötekijöiden aikana (välinpitämättömyys melu yms.)
- b) koiran varmuus vieraita henkilöitä kohtaan
- c) kyky kestää räsitusta vaikeutuneissa olosuhteissa, kuten pitkäkestoinen työ, erilaiset sääolosuhteet, hajuaistin räsitukset jne.
- d) ~~äänikestävyys~~ (laukauskestävyys tai sitä vastaava muu ääniärsyke), heikkohermoisuus ja siihen liittyvä aggressiivisuus, yliterävyys ja siihen liittyvä pelko ja muu vastaava käyttäytyminen
- e) ohjattavuuden riittävyys eri tilanteissa.

Koiran käyttäytymisen tarkkailu

•Tuomari tarkkailee koiran käyttäytymistä ja suorituskykyä ennen varsinaisen koesuorituksen alkamista ja kokeen aikana. Tuomari on velvollinen sulkemaan aggressiivisen tai suorituskyvyttömän koiran kokeesta ja merkitsemään syyn koiran kilpailukirjaan sekä koepöytäkirjaan.

•Luonteen tarkkailussa selvitetään

- a) koiran varmuus häiriötekijöiden aikana (välinpitämättömyys melu yms.)
- b) koiran varmuus vieraita henkilöitä kohtaan
- c) kyky kestää räsitusta vaikeutuneissa olosuhteissa, kuten pitkäkestoinen työ, erilaiset sääolosuhteet, hajuaistin räsitukset jne.
- d) heikkohermoisuus ja siihen liittyvä aggressiivisuus, yliterävyys ja siihen liittyvä pelko ja muu vastaava käyttäytyminen
- e) ohjattavuuden riittävyys eri tilanteissa.

Arvostelu

•Koetta saavat arvostella ainoastaan Palveluskoiraliiton tähän koemuotoon kouluttamat ja pätevimät pelastuskoiratuomarit, ~~joilla on sekä jälki-että hakuosuuden koulutus aikaisemmista pelastuskoirakokeista, tai koeohjelmuutokseen liittyvä täydennyskoulutus~~. Arvosteltavat osat voi jakaa useammalle tuomarille niin, että toinen tuomari arvostelee hallittavuuden ja ensimmäisen maasto-osuuden ja toinen tuomari jälkimmäisen maasto-osuuden.

•Suoritukset arvostellaan arvosanoin, joiden täytyy vastata koiran tekemää suoritusta. Lopputuloksena ilmoitetaan, onko koe hyväksytty vai ei hyväksytty sekä suorituksen kokonaisarvosana ja siitä seuraavat pisteet.

•Jos koira kokeen aikana karkaa ohjaajalta tai suorituspaikalta, eikä palaa takaisin kolmannellakaan käskyllä, koiran koesuoritus hylätään. Jos koira koesuoritus hylätään, mitään sen osasuorituksia ei arvioida ja koekirjaan sekä koepöytäkirjaan tulee merkintä *hylätty tottelemattomuuden* vuoksi.

•Arvosanat:

- Erinomainen = yli 95% pistemäärästä
- Erittäin hyvä = yli90% pistemäärästä
- Hyvä = yli 80% pistemäärästä
- Tyydyttävä = yli 70% pistemäärästä
- Puutteellinen = alle 70% pistemäärästä

Arvostelu

•Koetta saavat arvostella ainoastaan Palveluskoiraliiton tähän koemuotoon kouluttamat ja pätevimät pelastuskoirakoetuomarit. Arvosteltavat osat voi jakaa useammalle tuomarille niin, että toinen tuomari arvostelee hallittavuusosuudet ja jälkiosuudet ja toinen henkilöetsintäosuudet.

•Suoritukset arvostellaan arvosanoin, joiden täytyy vastata koiran tekemää suoritusta. Lopputuloksena ilmoitetaan, onko koe hyväksytty vai ei hyväksytty sekä suorituksen kokonaisarvosana ja siitä seuraavat pisteet. **Hyväksytyt osasuorituksen pisteet jäävät voimaan. Jos osasuoritusta ei hyväksytä, on arvosana puutteellinen (0 pistettä). Jos koko koetta ei hyväksytä, kokeen loppuarvosana on puutteellinen 0 pistettä.**

•Jos koira kokeen aikana karkaa ohjaajalta tai suorituspaikalta, eikä palaa takaisin kolmannellakaan käskyllä, koiran koesuoritus hylätään. Jos koira koesuoritus hylätään, mitään sen osasuorituksia ei arvioida ja koiran kilpailukirjaan sekä koepöytäkirjaan tulee merkintä *hylätty tottelemattomuuden* vuoksi.

•Arvosanat:

- Erinomainen = yli 95% pistemäärästä
- Erittäin hyvä = yli90% pistemäärästä
- Hyvä = yli 80% pistemäärästä
- Tyydyttävä = yli 70% pistemäärästä
- Puutteellinen = alle 70% pistemäärästä

Osasuoritusten pisteet

	A-taso	B-taso
Hallittavuus	50 pistettä	
Jälkiosuus	100 pistettä	150 pistettä
Hakuosuus	100 pistettä	150 pistettä
Kokeen kokonaispisteet	300 pistettä	

Arvostelu suoritetaan laatuarvosteluna. Kokonaisarvosanan tulee perustua osista annettuihin yksittäisarvosanoihin. Arvostelu annetaan välittömästi osasuoritusten jälkeen, ja kokeen loppuarvosana muodostuu osasuorituksista saatujen arvosanojen perusteella.

Osasuoritusten pisteet

	A-taso	B-taso
Hallittavuusosuus	50 pistettä	
Jälkiosuus	100 pistettä	150 pistettä
Henkilöetsintäosuus	100 pistettä	150 pistettä
Kokeen kokonaispisteet	300 pistettä	

Arvostelu suoritetaan laatuarvosteluna. Kokonaisarvosanan tulee perustua osista annettuihin yksittäisarvosanoihin. Arvostelu annetaan välittömästi osasuoritusten jälkeen, ja kokeen loppuarvosana muodostuu osasuorituksista saatujen arvosanojen perusteella. [Jos koira tai ohjaaja tekevät kokeessa koesuorituksen hylkäävän virheen, ei kokeesta anneta kokonaisarvosanaa eikä kokonaispistemäärää.](#)

PELASTUSKOIRAKOKEEN KULKU

Luoksepäästävyden tarkastus

•Jokaisen kokeen aluksi, ennen ensimmäistä osasuoritusta, tuomarin tulee suorittaa koiralle luoksepäästävyden tarkastus. Tunnistusmerkinnän (tatuointi, mikrosiru, jne.) tarkastus on osa luoksepäästävyden tarkastusta. Koirat, jotka eivät läpäise tarkastusta, eivät voi osallistua kokeeseen, vaan ne on suljettava kokeesta.

•Tuomari jatkaa koiran luoksepäästävyden arviointia koko kokeen ajan. Mikäli koira osoittaa kokeen aikana käytöshäiriöitä tai aggressiivisuutta, tuomarilla on velvollisuus keskeyttää tai hylätä sen suoritus. Keskeytys tai hylkääminen ja selvitys siihen johtaneesta syystä merkitään kilpailukirjaan sekä koepöytäkirjaan.

•Luoksepäästävyystarkastuksen suoritus

- Tarkastus suoritetaan normaalissa ympäristössä ja tilanteessa, paikassa, joka on koiran kannalta neutraali.
- Kaikki kokeeseen osallistuvat koirat tuodaan yksitellen tuomarin luo.
- Koira on oltava kytketty tavalliseen taluttimeen. Taluttimen on oltava löysällä.
- Tunnistusmerkinnän tarkistaminen on osa luoksepäästävyden tarkastamista.
- Tuomarin tulee välttää koiran ärsyttämistä. Koiran on hyväksyttävä, että siihen kosketaan.

Luoksepäästävyden tarkastus

•Jokaisen kokeen aluksi, ennen ensimmäistä osasuoritusta, tuomarin tulee suorittaa koiralle luoksepäästävyden tarkastus. Tunnistusmerkinnän (tatuointi, mikrosiru, jne.) tarkastus on osa luoksepäästävyden tarkastusta. Koirat, jotka eivät läpäise tarkastusta, eivät voi osallistua kokeeseen, vaan ne on suljettava kokeesta.

•Tuomari jatkaa koiran luoksepäästävyden arviointia koko kokeen ajan. Mikäli koira osoittaa kokeen aikana käytöshäiriöitä tai aggressiivisuutta, tuomarilla on velvollisuus keskeyttää tai hylätä sen suoritus. Keskeytys tai hylkääminen ja selvitys siihen johtaneesta syystä merkitään kilpailukirjaan sekä koepöytäkirjaan.

•Luoksepäästävyystarkastuksen suoritus

- Tarkastus suoritetaan normaalissa ympäristössä ja tilanteessa, paikassa, joka on koiran kannalta neutraali.
- Kaikki kokeeseen osallistuvat koirat tuodaan yksitellen tuomarin luo.
- Koira on oltava kytketty tavalliseen taluttimeen. Taluttimen on oltava löysällä.
- Tunnistusmerkinnän tarkistaminen on osa luoksepäästävyden tarkastamista.
- Tuomarin tulee välttää koiran ärsyttämistä. Koiran on hyväksyttävä, että siihen kosketaan.

Arvostelu

- a) Koiran myönteinen käytös: Koira käyttäytyy tarkastuksessa esim. neutraalisti, itsevarmasti, varmasti, tarkkaavaisesti, temperamentikkaasti, asiallisesti.
- b) Vielä hyväksyttävä rajatapaus: Koira käyttäytyy esim. hieman levottomasti, hieman ärsyyntyneesti, hieman epävarmasti. Tällainen koira voidaan hyväksyä, mutta tuomarin tulee tarkkailla sitä huolellisesti koko kokeen ajan.
- c) Koiran negatiivinen käytös tai käytöshäiriö: Koira käyttäytyy esim. arasti, epävarmasti, pelokkaasti, on ääniarka, ei ole ohjattavissa, näykkii, on aggressiivinen (hylkäys).

Arvostelu

- a) Koiran myönteinen käytös: Koira käyttäytyy tarkastuksessa esim. neutraalisti, itsevarmasti, varmasti, tarkkaavaisesti, temperamentikkaasti, asiallisesti.
- b) Vielä hyväksyttävä rajatapaus: Koira käyttäytyy esim. hieman levottomasti, hieman ärsyyntyneesti, hieman epävarmasti. Tällainen koira voidaan hyväksyä, mutta tuomarin tulee tarkkailla sitä huolellisesti koko kokeen ajan.
- c) Koiran negatiivinen käytös tai käytöshäiriö: Koira käyttäytyy esim. arasti, epävarmasti, pelokkaasti, on ääniarka, ei ole ohjattavissa, näykkii, on aggressiivinen (hylkäys).

OSA 1: HALLITTAVUUS

Kokonaispistemäärä	50 p.
1. Hallittu liikkuminen	10 p.
2. Paikallaolo häiriön alaisena ja häiriövarmuus	20 p.
3. Irtaantuminen, joka sisältää myös pysähtymisen ja luoksetulon	20 p.

OSA 1: HALLITTAVUUSOSUUS

Kokonaispistemäärä	50 p.
1. Hallittu liikkuminen	10 p.
2. Paikallaolo häiriön alaisena ja häiriövarmuus	20 p.
3. Hallittu irtaantuminen ja kulkeminen annetussa suunnassa sisältäen myös pysähtymisen ja luoksetulon	20 p.

Yleiset ohjeet:

- Suorituksen alussa koiranohjaaja ilmoittautuu tuomarille koira kytkettynä. Ilmoittautumisen jälkeen talutin irrotetaan. Ohjaaja saa käyttää itse valitsemiaan käskysanoja, käskysanojen on kuitenkin oltava lyhyitä. Koiralla tulee olla tunnusvaljaat päällä ja se tulee olla kytkettävissä.
- Koiran tulee suorittaa liikkeet iloisesti ja nopeasti. Suoritus alkaa perusasennosta. Perusasennossa koira istuu suorassa asennossa ohjaajan vasemmalla puolella, lapa ohjaajan polven kohdalla. Ohjaajalla on oikeus kysyä tuomarilta ohjeita.
- Häiriöääni suoritetaan tuomarin antamien ohjeiden mukaan, paikallaololiikkeen aikana. Koiran on suhtauduttava häiriöön välinpitämättömästi. Koira saa reagoida ääniin, jos se ei aiheuta muuta poikkeavaa käytöstä. Tämä huomioidaan arvostelussa. Mikäli koira osoittaa ääniarkuutta, sen suoritus keskeytetään. Mikäli koira reagoi häiriöön aggressiivisesti, tämä johtaa kokeen hylkäämiseen. Arvosanan erinomainen voi saada vain laukauksiin tai muihin häiriöääniin välinpitämättömästi suhtautuva koira.

Yleiset ohjeet:

- Suorituksen alussa koiranohjaaja ilmoittautuu tuomarille koira kytkettynä. Ilmoittautumisen jälkeen talutin irrotetaan. Ohjaaja saa käyttää itse valitsemiaan käskysanoja, käskysanojen on kuitenkin oltava lyhyitä. Koiralla tulee olla tunnusvaljaat päällä ja sen tulee olla kytkettävissä.
- Koiran tulee suorittaa liikkeet iloisesti ja nopeasti. Suoritus alkaa perusasennosta. Perusasennossa koira istuu suorassa asennossa ohjaajan vasemmalla puolella, lapa ohjaajan polven kohdalla. Ohjaajalla on oikeus kysyä tuomarilta ohjeita.
- Häiriöääni suoritetaan tuomarin antamien ohjeiden mukaan, paikallaololiikkeen aikana. Koiran on suhtauduttava häiriöön välinpitämättömästi. Koira saa reagoida ääniin, jos se ei aiheuta muuta poikkeavaa käytöstä. Tämä huomioidaan arvostelussa. Mikäli koira osoittaa ääniarkuutta, sen suoritus keskeytetään. Mikäli koira reagoi häiriöön aggressiivisesti, tämä johtaa kokeen hylkäämiseen. Arvosanan erinomainen voi saada vain laukauksiin tai muihin häiriöääniin välinpitämättömästi suhtautuva koira.
- Häiriöääntä ei saa toteuttaa ampumalla

Suoritusohjeet:

•1. Hallittu liikkuminen

10 pistettä

•Käsky "seuraa".

•Ohjaaja kulkee vapaana olevan koiran kanssa tuomarin osoittaman matkan. Kulkeminen suoritetaan koealueen läheisyydessä, tiellä, pellolla tai kentällä. Liikkumiseen sisältyy myös käännöksiä, pysähdyksiä. Kokonaismatka on n. 200 askelta. Seuraamiseen ei ole mallikaviota, vaan se voi olla erilainen kokeen koirille.

•Koiralle saa antaa seuraamiskäskyn aina liikkeelle lähdettyessä. Pysähdyttäessä koira voi istua tai seistä. Koiran tulee perusasennosta lähteä käskystä seuraamaan ohjaajaa tarkkaavaisesti, iloisesti ja suorassa asennossa, ohjaajan vasemmalla puolella.

•Ohjaaja kulkee koiran kanssa 200 askelta tuomarin antamien ohjeiden mukaan.

•Arvostelu

•Edistäminen, sivuttaispoikkeamat, jättäminen ovat virheitä samoin kuin ohjaajan tarpeeton pysähtyminen tai hidastelu. Jos, koira pysähdyttäessä suorittaa istumisen, sen tulee istua välittömästi ohjaajan pysähtyessä, hidas tai viivyttävä istuminen on virheitä. Lisäkäskyt, vartaloavut, tarkkaamattomuus, kaikissa käyntinopeuksissa ja käännöksissä ja/tai koiran haluttomuus alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan.

•Korkeimman arvosanan voi saada vain koira, joka on seuraa halukkaasti ilman paineistumista ja on välinpitämätön ympäristön vaikutuksille.

Suoritusohjeet:

•1. Hallittu liikkuminen

10 pistettä

•Käsky "seuraa".

•Ohjaaja kulkee vapaana olevan koiran kanssa tuomarin osoittaman matkan. Kulkeminen suoritetaan koealueen läheisyydessä, tiellä, pellolla, tai kentällä. Liikkumiseen sisältyy myös käännöksiä ja pysähdyksiä. Kokonaismatka on n. 200 askelta. Seuraamiseen ei ole mallikaviota, vaan se voi olla erilainen kullekin kokeeseen osallistuvalla koiralle.

•Koiralle saa antaa seuraamiskäskyn aina liikkeelle lähdettyessä. Pysähdyttäessä koira voi istua tai seistä. Koiran tulee perusasennosta lähteä käskystä seuraamaan ohjaajaa tarkkaavaisesti, iloisesti ja suorassa asennossa, ohjaajan vasemmalla puolella.

•Ohjaaja kulkee koiran kanssa n. 200 askelta tuomarin antamien ohjeiden mukaan.

•Arvostelu

•Edistäminen, sivuttaispoikkeamat, jättäminen ovat virheitä samoin kuin ohjaajan tarpeeton pysähtyminen tai hidastelu. Jos koira pysähdyttäessä suorittaa istumisen, sen tulee istua välittömästi ohjaajan pysähtyessä, hidas tai viivyttävä istuminen ovat virheitä. Lisäkäskyt, vartaloavut, tarkkaamattomuus käännöksissä ja/tai koiran haluttomuus alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan.

•Korkeimman arvosanan voi saada vain koira, joka seuraa halukkaasti ilman paineistumista ja on välinpitämätön ympäristön vaikutuksille.

2. Paikallaolo häiriön alaisena ja laukaus- tai äänivarmuus 20 pistettä

•Käskyt "maahan", "istu".

•Hallitun liikkumisen jälkeen ohjaaja jättää koiransa käskyllä tai merkillä odotusasentoon (istumaan tai makaamaan) tuomarin osoittamaan paikkaan. Koiralle saa jättää merkiksi varusteita. Ohjaaja menee noin 10- 15 askeleen päähän, tuomarin luokse keskustelemaan maasto-osuuden suorittamiseen liittyviä asioita.

•Koiran täytyy pysyä paikallaan ohjaajan siihen millään tavoin vaikuttamatta n.3 min ajan. Vieras henkilö sivuuttaa koiran tuomarin merkistä noin kahden metrin etäisyydeltä, koiraan mitenkään vaikuttamatta ja siirtyy ohjaajan ja tuomarin seuraan. Paikallaolon aikana koiran äänivarmuus testataan äänihäiriöllä, tuomarin ohjeiden mukaan. Tuomarin merkistä ohjaaja palaa koiransa oikealle puolelle, jos koiran odotusasento on makuulla, ohjaaja antaa istu käskyn.

•Arvostelu

•Ohjaajan rauhaton käyttäytyminen ja muut piilotellut avut koiralle, koiran rauhattomuus paikallaolon aikana tai koiran ennakoiva ylösnousu ohjaajan palatessa koiran luo, alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan kuitenkin korkeintaan 2 pistettä. Jos koira on rauhaton, mutta pysyy kuitenkin paikallaan, arvosanaa alennetaan virheen suuruuden mukaa. Asennon vaihtaminen alentaa arvosanaa virheen suuruuden mukaan kuitenkin enintään 2 pistettä. Jos koira siirtyy pois paikaltaan muusta kuin äänihäiriön johdosta yli 3 m, liikesuoritus on puutteellinen (0 pistettä).

•Koiran on suhtauduttava äänihäiriöön välinpitämättömästi. Mikäli koira osoittaa ääniherkkyyttä esimerkiksi siirtymällä pois paikaltaan taikka haukkumalla, sen suoritus keskeytetään. Mikäli koira reagoi äänihäiriöön aggressiivisesti, tämä johtaa kokeen hylkäämiseen.

•Jos koira tulee ohjaajaa vastaan ohjaajan palatessa koiran luo, arvosanaa alennetaan korkeintaan kaksi arvosanaa.

2. Paikallaolo häiriön alaisena ja äänivarmuus 20 pistettä

•Käskyt "maahan", "istu".

•Hallitun liikkumisen jälkeen ohjaaja jättää koiransa käskyllä tai merkillä odotusasentoon (istumaan tai makaamaan) tuomarin osoittamaan paikkaan. Koiralle saa jättää merkiksi varusteita. Ohjaaja menee noin 10-15 askeleen päähän, tuomarin luokse keskustelemaan maasto-osuuden suorittamiseen liittyviä asioita.

•Koiran täytyy pysyä paikallaan ohjaajan siihen millään tavoin vaikuttamatta n.3 min ajan. Vieras henkilö sivuuttaa koiran tuomarin merkistä noin kahden metrin etäisyydeltä koiraan mitenkään vaikuttamatta ja siirtyy ohjaajan ja tuomarin seuraan. Paikallaolon aikana koiran äänivarmuus testataan äänihäiriöllä, tuomarin ohjeiden mukaan. Tuomarin merkistä ohjaaja palaa koiransa oikealle puolelle. Jos koiran odotusasento on makuulla, ohjaaja antaa istumiskäskyn. [Tähän ei tarvita tuomarin erillistä lupaa.](#)

•Arvostelu

•Ohjaajan rauhaton käyttäytyminen ja muut piilotellut avut koiralle, koiran rauhattomuus paikallaolon aikana tai koiran ennakoiva ylösnousu ohjaajan palatessa koiran luo, alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan, kuitenkin korkeintaan 2 pistettä. Jos koira on rauhaton, mutta pysyy kuitenkin paikallaan, arvosanaa alennetaan virheen suuruuden mukaan. Asennon vaihtaminen alentaa arvosanaa virheen suuruuden mukaan, kuitenkin enintään 2 pistettä. Jos koira siirtyy pois paikaltaan [muusta syystä kuin](#) äänihäiriön johdosta yli 3 m, liikesuoritus on puutteellinen (0 pistettä).

•Koiran on suhtauduttava äänihäiriöön välinpitämättömästi. Mikäli koira osoittaa ääniherkkyyttä esimerkiksi siirtymällä pois paikaltaan taikka haukkumalla, sen suoritus keskeytetään. Mikäli koira reagoi [häiriöihin](#) aggressiivisesti, tämä johtaa kokeen hylkäämiseen.

•Jos koira tulee ohjaajaa vastaan ohjaajan palatessa koiran luo, arvosanaa alennetaan korkeintaan kaksi arvosanaa.

2. Irtaantuminen ja kulkeminen annetussa suunnassa (sisältäen myös pysähtymisen ja luoksetulon) 20 pistettä

•Käskyt esim. "seuraa", "eteen", "seis", "seuraa", "eteen", "seis", tänne".

•Tuomarin kehotuksesta ohjaaja kävelee vapaana seuraavan koiran kanssa osoitettuun suuntaan metsäpolkua, sähkölinjaa tai muuta selkeää uraa pitkin. Noin 10–15 askeleen jälkeen koiran tulee käskyn saatuaan irtaantua ohjaajasta suoraan eteen riittävästi (n. 15-30 askelta) ja jatkettava kulkua ohjaajan kanssa samalla nopeudella ja samansuuntaisesti noin 50 askeleen verran.

•Ohjaaja huolehtii näköyhteyden säilymisestä koiraan. Irtaantuminen ei tarkoita koiralle vapaata juoksemista, vaan hallittua etenemistä ohjaajan kanssa.

•Tuomarin merkistä ohjaaja pysäyttää koiran (koiran asento pysähdyskäskyn jälkeen on vapaa) ja jatkaa nopeuttaan muuttamatta kulkuaan koiran luokse. Tämän jälkeen tuomari antaa ohjaajalle luvan jatkaa matkaa samaan kulkusuuntaan. Koiran tulee jälleen noin 10-15 askeleen jälkeen käskystä irtaantua ohjaajasta suoraan eteen n. 15-30 askelta ja jatkettava kulkua ohjaajan kanssa samalla nopeudella ja samansuuntaisesti noin 30 askeleen verran.

•Tuomarin merkistä ohjaaja pysähtyy ja pysäyttää koiran käskyllä (koiran asento pysähdyskäskyn jälkeen on vapaa). Tämän jälkeen, kun koira on selvästi pysähtynyt, ohjaaja kutsuu tuomarin luvalla koiran luokseen. Koiran luoksetulon jälkeistä loppuasentoa ei arvostella. Tämän jälkeen ohjaaja kytkee koiran.

•Arvostelu

•Liian hidas irtaantuminen ohjaajasta, voimakas sivupoikkeama, liian lyhyt eteen meno matka, hidasteleva tai ennakoiva pysähtyminen, rauhaton odotus tai vastaantulo ohjaajan tullessa koiran luo alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan. Jos, koira ei ensimmäisessä pysähdyksessä käskystä pysähdy, vaan jatkaa matkaansa, eikä useammallakaan lisäkäskyllä pysähdy tai jos pysähtymisen jälkeen jatkaa matkaa, on liikkeen arvosana puutteellinen (0 pistettä). Liikettä voidaan kuitenkin jatkaa. Liikkeen lopussa koiran tulee käskyn saatuaan tulla nopeasti ja suoraan ohjaajan luokse. Hidas ja kaartava luoksetulo alentavat arvosanaa virheen suuruuden verran korkeintaan kaksi arvosanaa. Jos, koira ei tule ohjaajan luokse toisellakaan lisäkäskyllä, koe hylätään hallitsemattomuuden vuoksi

•Koeosa päättyy ohjaajan ilmoittamiseen tehdystä suorituksesta ja tuomarin antamaan arvosteluun.

2. Hallittu irtaantuminen ja kulkeminen annetussa suunnassa (sisältäen myös pysähtymisen ja luoksetulon) 20 pistettä

•Käskyt esim. "seuraa", "eteen", "seis", "seuraa", "eteen", "seis", tänne".

•Tuomarin kehotuksesta ohjaaja kävelee vapaana seuraavan koiran kanssa osoitettuun suuntaan metsäpolkua, sähkölinjaa tai muuta selkeää uraa pitkin. Noin 10–15 askeleen jälkeen koiran tulee käskyn saatuaan irtaantua ohjaajasta suoraan eteen riittävästi (n. 15-30 askelta) ja jatkaa kulkua ohjaajan kanssa samalla nopeudella ja samansuuntaisesti n. 30 - 50 askeleen verran.

•Ohjaaja huolehtii näköyhteyden säilymisestä koiraan. Irtaantuminen ei tarkoita koiralle vapaata juoksemista, vaan hallittua etenemistä ohjaajan kanssa.

•Tuomarin merkistä ohjaaja pysäyttää koiran (koiran asento pysähdyskäskyn jälkeen on vapaa) ja jatkaa nopeuttaan muuttamatta kulkuaan koiran luokse. Tämän jälkeen tuomari antaa ohjaajalle luvan jatkaa matkaa samaan kulkusuuntaan. Koiran tulee jälleen n. 10-15 askeleen jälkeen käskystä irtaantua ohjaajasta suoraan eteen n. 15-30 askelta ja jataa kulkua ohjaajan kanssa samalla nopeudella ja samansuuntaisesti n. 20-30 askeleen verran.

•Tuomarin merkistä ohjaaja pysähtyy ja pysäyttää koiran käskyllä (koiran asento pysähdyskäskyn jälkeen on vapaa). Tämän jälkeen, kun koira on selvästi pysähtynyt, ohjaaja kutsuu tuomarin luvalla koiran luokseen. Koiran luoksetulon jälkeistä loppuasentoa ei arvostella. Tämän jälkeen ohjaaja kytkee koiran.

•Arvostelu

•Liian hidas tai ryntäävä irtaantuminen ohjaajasta, voimakas sivupoikkeama, liian lyhyt tai pitkä irtaantumismatka, hidasteleva tai ennakoiva pysähtyminen, rauhaton odotus tai vastaantulo ohjaajan tullessa koiran luo alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan. Jos koira ei käskystä pysähdy vaan jatkaa matkaansa, eikä toisellakaan lisäkäskyllä pysähdy, tai jos koira pysähtymisen jälkeen jatkaa matkaa, koe hylätään hallitsemattomuuden vuoksi. Koiran tulee käskyn saatuaan tulla nopeasti ja suoraan ohjaajan luokse. Hidas ja kaartava luoksetulo alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan korkeintaan kaksi arvosanaa. Jos koira ei tule ohjaajan luokse toisellakaan lisäkäskyllä, koe hylätään hallitsemattomuuden vuoksi

•Osa-suoritus päättyy ohjaajan ilmoittamiseen tehdystä suorituksesta ja tuomarin antamaan arvosteluun.

Osa 2: JÄLKIOSUUS

Pelastusjälkikoe PEJÄ – A 100 pistettä

Arvosteltavat osat	
Jäljen etsintä	20 p.
Jäljen ajo ja esineet	80 p.
- jäljen ajo (työskentely) 20 p.	
- esineet yht. 60 p.	

Työskentelyaika on 30 min. Vieraan henkilön tekemä n.800 m pitkä ja n. 1 h 30 min vanha jälki vaihtelevassa maastossa. Maaston muutos on mahdollinen, 3 - 4 maastoon sopivaa kulmaa, 4 kpl (a'10 p.) käyttöesineitä sekä viimeisenä esineenä reppu takki tms. selvästi muista esineistä poikkeava käyttöesine (20 p.), jossa on jäljentekijän selvä ominaishaju. Jäljestäminen suoritetaan vapaana tai n. 10 m pitkässä johdattimessa

Jälkityöskentely TASO A 100 pistettä

Arvosteltavat osat	
Jäljen etsintä	20 p.
Jäljen ajo (työskentely)	20 p.
Esineet	60 p.

Työskentelyaika on 30 min. Vieraan henkilön tekemä n. 600 m pitkä ja n. 1 h vanha jälki vaihtelevassa maastossa. Maaston muutos on mahdollinen, 3-4 maastoon sopivaa kulmaa, 4 kpl (a'10 p.) käyttöesineitä sekä viimeisenä esineenä reppu, takki tms. selvästi muista esineistä poikkeava käyttöesine (20 p.), jossa on jäljentekijän selvä ominaishaju. Jäljestäminen suoritetaan vapaana tai n. 10 m pitkässä johdattimessa.

PEJÄ – B 150 pistettä

Jälkityöskentely

Arvosteltavat osat	
Jäljen etsintä	20 p.
Jäljen ajo ja esineet - jäljen ajo (työskentely) 20 p. - esineet yht. 110 p.	130 p.

Työskentelyaika on 40 min. Vieraan henkilön tekemä n.1500 m pitkä ja n. 2 h 30 min vanha jälki vaihtelevassa maastossa. Maaston muutos on mahdollinen, maastoon sopivia kulmia, joista vähintään 1 terävä kulma, 5 kpl (a' 16 p.) käyttöesineitä sekä viimeisenä esineenä reppu takki tms. selvästi muista esineistä poikkeava käyttöesine (30 p.), jossa on jäljentekijän selvä ominaishaju. Jäljestäminen suoritetaan vapaana tai n. 10 m. pitkässä johdattimessa.

Jälkityöskentely TASO B150 pistettä

Arvosteltavat osat	
Jäljen etsintä	20 p.
Jäljen ajo (työskentely)	20 p.
Esineet	110 p.

Työskentelyaika on 40 min. Vieraan henkilön tekemä n. 1200 m pitkä ja n. 2 h vanha jälki vaihtelevassa maastossa. Maaston muutos on mahdollinen, maastoon sopivia kulmia, joista vähintään 1 terävä kulma, 5 kpl (a' 16 p.) käyttöesineitä sekä viimeisenä esineenä reppu, takki tms. selvästi muista esineistä poikkeava käyttöesine (30 p.), jossa on jäljentekijän selvä ominaishaju. Jäljestäminen suoritetaan vapaana tai n. 10.m. pitkässä johdattimessa.

Jäljen teko:

- Lähtöalue 50x50m
- Lähtöaluetta ei tarvitse välttämättä merkitä mutta se tulee olla selvästi osoitettavissa riittävästä maastomerkeistä. Jos näitä ei ole, täytyy alueen kulmat selvästi merkitä.
- Jäljen tulee kulkea lähtöalueella vähintään kahden ajatellun neljänneksen kautta ja sen on tultava ulos eri sivulta kuin sisäänmeno. Jälki ei saa tulla ulos siltä sivulta, jolta koira etsintätyöskentelyyn lähetetään.
- Jälki on tehtävä alueelle niin, että koira ei heti "törmää" siihen.
- ~~Koiran tulee aloittaa etsintä lähtöalueen eri sivulta kuin jäljen sisään meno. Koska, koiran sallitaan ajaa takajälkeä n. 50 m. riippumatta etsintäalueen rajasta, tämä tulee huomioida jäljen etsintäaluetta tehtäessä.~~
- ~~Harhajälki (vain B-luokka):~~
- ~~Sopivaan paikkaan eri henkilö tekee harhajäljen, jonka aikaero n. 60 min ja jonka on yllitettävä varsinainen jälki n. 90 asteen kulmassa muistaen, että jäljen alkuosalle sitä ei saa tehdä, sillä koiralle täytyy antaa riittävästi aikaa omaksua ajettava jälki ennen harhajälkeä. Harhajäljen saa olla aikaisintaan 300m aloituksesta ja se on tehtävä viimeistään 200m ennen viimeistä käyttöesineitä.~~
- Jäljen lopussa oleva viimeinen käyttöesine (reppu, takki tms.) sijoitetaan siten, että se ei näy tarpeettoman aikaisin.
- Jäljestä on piirrettävä kaaviokuva, josta ilmenee jäljen lähtö ja jäljen muoto. Jäljentekijä saa käyttää ainoastaan vahvan ominaishajun omaavia käyttöesineitä. Esineen pienin koko on 5 x 6 cm. Esineet eivät saa olla sellaisia, joihin haju tarttuu huonosti tai jotka rikkoutuessaan saattavat vahingoittaa koira (esim. metalli, lasi, kova muovi).
- Esineet on merkittävä jäljen numerolla. Esineet eivät saa oleellisesti erottua maastosta. Jälkeä tehtäessä tulee mahdollisuuksien mukaan huolehtia siitä, että jäljen haju ei muutu esineitä jäljelle laitettaessa. Esineitä ei saa laittaa jäljen viereen, vaan ne tulee asettaa aina jäljen päälle. Esineitä ei saa laittaa kulmiin, eikä niiden välittömään läheisyyteen (n.20m).

Ohjeet jälkiosuuden toteutukseen:

- Lähtöalue n. 50x50m
- Lähtöaluetta ei tarvitse välttämättä merkitä mutta se tulee olla selvästi osoitettavissa riittävästä maastomerkeistä. Jos näitä ei ole, täytyy alueen rajat merkitä selvästi.
- Jäljen tulee kulkea lähtöalueella vähintään kahden ajatellun neljänneksen kautta ja sen on tultava ulos eri sivulta kuin sisäänmeno. Jälki ei saa tulla ulos siltä sivulta, jolta koira lähetetään etsintätyöskentelyyn.
- Jälki on tehtävä alueelle niin, että koira ei heti "törmää" siihen.
- Jäljen lopussa oleva viimeinen käyttöesine (reppu, takki tms.) sijoitetaan siten, että se ei näy tarpeettoman aikaisin.
- Jäljestä on piirrettävä kaaviokuva, josta ilmenee jäljen lähtö ja jäljen muoto. Jäljentekijä saa käyttää ainoastaan vahvan ominaishajun omaavia käyttöesineitä. Esineen pienin koko on 5 x 6 cm. Esineet eivät saa olla sellaisia, joihin haju tarttuu huonosti tai jotka rikkoutuessaan saattavat vahingoittaa koira (esim. metalli, lasi, kova muovi).
- Esineet on merkittävä jäljen numerolla. Esineet eivät saa oleellisesti erottua maastosta. Jälkeä tehtäessä tulee mahdollisuuksien mukaan huolehtia siitä, että jäljen haju ei muutu esineitä jäljelle laitettaessa. Esineitä ei saa laittaa jäljen viereen, vaan ne tulee asettaa aina jäljen päälle. Esineitä ei saa laittaa kulmiin, eikä niiden välittömään läheisyyteen (n. 20 m).

Kokeen suoritusohje:

•Lähtö tapahtuu alueelta, jonka koko on n. 50 x 50 m. Koetuumari antaa lähtöalueen kuvauksen. Jäljen etsintä sisältyy kokonaisuikaan. Ennen jäljelle lähtöä, jäljen ylösottamisen aikana, samoin kuin koko jäljestämisen aikana, on kaikenlaisten pakotteiden käyttö kielletty. Koiranohjaaja seuraa koira n. 10 m päässä koirasta, myös vapaana jäljestettäessä. Tuomari seuraa koirakkoa ensimmäiselle löydetylle esineelle tai ennalta päättämäänsä paikkaan asti (ei kuitenkaan löytymättömän esineen kohdalle), jonka jälkeen hän odottaa, kunnes koirakko on edennyt hänestä riittävän kauaksi ja palaa sen jälkeen lähtöalueelle. Koiran löydettyä viimeisen esineen, ohjaaja kirjaa ylös löytämisaian. Tämän jälkeen ohjaaja siirtyy ennalta sovittuun paikkaan ja jää odottamaan lisäohjeita, jotka hän saa puhelimitse, muilla viestivälineillä tai ohjeet voi antaa paikalle tuleva henkilö.

•Ohjaaja päättää työskentelytavasta etsintäalueella, kuitenkin tuomarin määräämältä aloitussivulta. Etsintätapoja voivat olla esimerkiksi kierää alueen rajat tai etsimällä alueen sisällä alue-etsintänä. Jäljen etsintä tulee olla päämäärätietoista ja ohjattua koko työskentelyn ajan.

•Koiran ajaessa selvästi väärää jälkeä, siitä ilmoitetaan ohjaajalle, tämä ei alenna arvosanaa.

•Koiran sallitaan ajaa takajälkeä ~~n. 50 m. riippumatta etsintäalueen rajasta. Koiran ajaessa takajälkeä yli 50 m, ilmoitetaan selkeästi; "takajälki".~~

•Jäljestämisaika sisältää etsintäajan ruudussa sekä jäljestämisen.

Jälkiosuuden suoritusohje:

•Lähtö tapahtuu alueelta, jonka koko on n. 50 x 50 m. Koetuumari antaa lähtöalueen kuvauksen. Jäljen etsintä sisältyy kokonaisuikaan. Ennen jäljelle lähtöä, jäljen ylösottamisen aikana, samoin kuin koko jäljestämisen aikana, on kaikenlaisten pakotteiden käyttö kielletty. Koiranohjaaja seuraa koira n. 10 m päässä koirasta, myös vapaana jäljestettäessä. Tuomari seuraa koirakkoa ensimmäiselle löydetylle esineelle tai ennalta päättämäänsä paikkaan asti (ei kuitenkaan löytymättömän esineen kohdalle), jonka jälkeen hän odottaa, kunnes koirakko on edennyt hänestä riittävän kauaksi ja palaa sen jälkeen lähtöalueelle. [Koiran löydettyä viimeisen esineen, ohjaaja toimii hänelle ennen jäljelle lähtöä annettujen ohjeiden mukaan.](#)

•[Etsinnän aloitus tapahtuu](#) tuomarin määräämältä aloitussivulta. Ohjaaja päättää työskentelytavasta etsintäalueella [ja ilmoittaa sen tuomarille.](#)

•Etsintätapoja voivat olla esimerkiksi alueen rajojen kiertäminen tai alueen sisällä etsiminen alue-etsintänä. Jäljen etsinnän tulee olla määrätietoista ja ohjattua koko työskentelyn ajan.

•Koiran ajaessa selvästi väärää jälkeä, siitä ilmoitetaan ohjaajalle. Tämä ei alenna arvosanaa.

•[Koiran sallitaan ajaa takajälkeä ruudun ulkopuolella n. 20 m,](#)

•Jäljestämisaika sisältää etsintäajan ruudussa sekä jäljestämisen.

Arvostelu:

- Hyväksytty suoritus edellyttää, että koirakon on löydettävä vähintään:
 - A luokka 2 väliesinettä, sekä viimeinen käyttöesine.
 - B-luokka 3 väliesinettä, sekä viimeinen käyttöesine.

Arvostelu:

- Hyväksytty suoritus edellyttää, että koirakon on löydettävä vähintään:
 - A-taso 2 väliesinettä, sekä viimeinen käyttöesine.
 - B-taso 3 väliesinettä, sekä viimeinen käyttöesine.

1. Jäljen etsiminen 20 pistettä

•Arvosteluperusteet:

- Jäljen etsiminen (alkaa ohjaajan aloitettua työskentelyn)
- Koiralta edellytetään aktiivista aloitusta sekä suoritushaluista ja päämäärätietoista vainutyöskentelyä heti aloituksesta alkaen.
- Koiralta edellytetään riittävän itsenäistä mutta kuitenkin ohjattava työskentelyä.
- Koiralta edellytetään aktiivista, suoritushaluista ja päämäärätietoista vainutyöskentelyä myös jäljen löytymisen jälkeisessä työskentelyssä, jossa näiden lisäksi on kiinnitettävä huomiota jäljen kulkusuunnan pitämiseen.

•Arvosanat:

•Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, jossa koirasta näkyy erinomainen suoritushalu ohjattavuus ja paineettomuus ja jäljen löytymisen jälkeen myös sen tekninen pito.

•Erittäin hyvä: Koira työskentelee halukkaasti, hetkellistä hidastelua tai epävarmuutta myös jäljen pitämisessä tai ei ole täysin ohjattavissa

•Hyvä: Koira työskentelee halukkaasti, hidastelua tai epävarmuutta, pieni sivupoikkeama, takajalki ja hieman isompia ongelmia jäljen pidossa tai ohjattavuudessa

•Tyydyttävä: Koira työskentelee haluttomasti tai käyttäytyy yli-innokkaasti, hidastelua ja epävarmuutta, suuria sivupoikkeamia, jäljen ylitys sekä selviä ongelmia jäljen pidossa tai ohjattavuudessa.

•Puutteellinen: Koira ei tottele käskyjä, se karkailee, on haluton tai ei löydä jälkeä tai hukkaa jäljen löytämättä sitä uudelleen (keskeytys 0 pistettä eikä koira voi enää jatkaa koetta).

1. Jäljen etsiminen 20 pistettä

•Arvosteluperusteet:

- Jäljen etsiminen (alkaa **koiran** aloitettua työskentelyn)
- Koiralta edellytetään aktiivista aloitusta sekä suoritushaluista ja määrätietoista vainutyöskentelyä heti aloituksesta alkaen.
- Koiralta edellytetään riittävän itsenäistä, mutta kuitenkin ohjattavaa työskentelyä.
- Koiralta edellytetään aktiivista, suoritushaluista ja määrätietoista vainutyöskentelyä myös jäljen löytymisen jälkeisessä työskentelyssä, jossa näiden lisäksi on kiinnitettävä huomiota jäljen kulkusuunnan pitämiseen.

•Arvosanat:

•Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, jossa koirasta näkyy erinomainen suoritushalu, ohjattavuus ja paineettomuus ja jäljen löytymisen jälkeen myös sen tekninen pito.

•Erittäin hyvä: Koira työskentelee halukkaasti, hetkellistä hidastelua tai epävarmuutta myös jäljen pitämisessä tai koira ei ole täysin ohjattavissa

•Hyvä: Koira työskentelee halukkaasti, hidastelua tai epävarmuutta, pieni sivupoikkeama, takajalki ja hieman isompia ongelmia jäljen pidossa tai ohjattavuudessa

•Tyydyttävä: Koira työskentelee haluttomasti tai käyttäytyy yli-innokkaasti, hidastelua ja epävarmuutta, suuria sivupoikkeamia, jäljen ylitys sekä selviä ongelmia jäljen pidossa tai ohjattavuudessa

•Puutteellinen: Koira ei tottele käskyjä, se karkailee, on haluton tai ei löydä jälkeä tai hukkaa jäljen löytämättä sitä uudelleen (keskeytys 0 pistettä eikä koira voi enää jatkaa koetta).

2. Jäljen ajo ja esineet

A-luokka 20 + 80 pistettä

B-luokka 20 +/110 pistettä

•Arvosteluperusteet:

•Työskentely ensimmäiselle esineelle saakka tai jos koira ei ensimmäistä esinettä nosta, niin arvostellaan arviolta lähelle sitä (20 pistettä). Tuomarin on arvosteltava koiran työskentelyn innokkuus, varmuus tai epävarmuus, tai huolimattomuus. Jäljestämisenopeus ei vaikuta arvosteluun, kunhan koiran jälkityöskentely on intensiivistä, tasaista ja vakuuttavaa, ja koira näin osoittaa positiivista jäljestämiskäyttäytymistä.

•Käyttöesineiden, joiden tulee säilyä tunnistuskelpoisina, esineiden löytyminen määräajassa (A 80 ja B 110 pistettä).

•Hyväksytyyn tulokseen (tydyttävä) vaaditaan, että koira löytää A-luokassa 2 väliesineen sekä viimeisen käyttöesineen ja B-luokassa 3 väliesinettä sekä viimeisen käyttöesineen.

2. Jäljen, ajo

A-taso 20 pistettä

B-taso 20 pistettä

•Arvosteluperusteet:

•Työskentely ensimmäiselle esineelle saakka tai jos koira ei ensimmäistä esinettä nosta, niin arvostellaan arviolta lähelle sitä (20 pistettä). Tuomarin on arvosteltava koiran työskentelyn innokkuus, varmuus tai epävarmuus, tai huolimattomuus. Jäljestämisenopeus ei vaikuta arvosteluun, kunhan koiran jälkityöskentely on intensiivistä, tasaista ja vakuuttavaa, ja koira näin osoittaa positiivista jäljestämiskäyttäytymistä.

•Esineet

A-taso 60 pistettä

B-taso 110 pistettä

•Käyttöesineiden, joiden tulee säilyä tunnistuskelpoisina, löytyminen määräajassa.

•Hyväksytyyn tulokseen (tydyttävä) vaaditaan, että koira löytää **A-tasolla** 2 väliesinettä sekä viimeisen käyttöesineen ja **B-tasolla** 3 väliesinettä sekä viimeisen käyttöesineen.

•**Koira osallistuessa aiemmin hyväksytyllä jälkiosuuden tuloksella kokeen henkilöetsintäosuuteen, sen tulee suorittaa ennen henkilöetsintäosuutta myös jälkiosuus tässä kokeessa, ilman sen arvostelua. Tämä sen vuoksi, että koiran tulee osoittaa kestäväytensä pitkäjaksoiseen työskentelyyn sekä kyky siirtyä maavainuisesta työskentelystä ilmapainuisen työskentelyyn.**

OSA 3: HAKUOSUUS

•Pelastushakukoe PEHA A

•Alueen koko

•Maksimihakuaika

•Etsittävät henkilöt

100 pistettä

n. 20.000 m².

20 min.

1 henkilö.

•Pelastushakukoe PEHA B

•Alueen koko

•Maksimihakuaika

•Etsittävät henkilöt

150 pistettä

n. 30.000 m².

30 min.

2-3 henkilöä.

OSA 3: HENKILÖETSINTÄOSUUSHAKUOSUUS

•TASO A

•Alueen koko

•Maksimihakuaika

•Etsittävät henkilöt

100 pistettä

n. 20.000 m².

20 min.

1 henkilö.

•TASO B

•Alueen koko

•Maksimihakuaika

•Etsittävät henkilöt

150 pistettä

n. 30.000 m².

30 min.

1-2-henkilöä.

Hakuyöskentely	A-taso	B-taso	Huom!
1. Koiran ohjattavuus	30 pistettä	30 pistettä	
1. Ohjaajan käyttäytyminen	30 pistettä	30 pistettä	
1. Henkilön ilmaisu	40 pistettä	90 pistettä - 2maalimestä: 'a 45 pistettä - 3 maalimestä: 'a 30 pistettä	Ohjaajalle ei kerrota etsittävien määrää

Ohjeet kokeen tekoon

Etsintäalueen tulee täyttää koeohjeen vaatimukset ja alue pyritään valitsemaan siten, että se rajautuu maastossa luonnollisilla maastomerkeillä (esim. oja, taimikko, suo), tarvittaessa joku raja voidaan merkitä krepeillä.

A-osassa maalihenkilö sijoitetaan siten, että koiran käyttäytyminen maalihenkilön luona voidaan todeta. B-osassa yhden maalihenkilön tulee olla sijoitettuna siten, että koiran käyttäytyminen maalihenkilön luona voidaan todeta. Ennen ensimmäisen koirakon suoritusta etsintäalueella suoritetaan etsintä "nollakoiran" kanssa. Maalihenkilö(t) viedään etsintäalueelle ennen suorituksen aloittamista niin, ettei koira tai koiranohjaaja näe vientiä.

Etsintäalueesta tulee olla kartta, jonka tulee olla vähintään maaston peruskartta. Karttoja tulee olla niin monta, että jokainen ohjaaja saa oman karttansa. Ohjaaja piirtää karttaan etsintäsuunnitelmansa.

Jos, samaa aluetta käytetään useammalle koiralle, maalihenkilön/-henkilöiden paikkaa voidaan vaihtaa jokaiselle koiralle erikseen.

Etsintäyöskentely	A-taso	B-taso	Huom!
1. Koiran ohjattavuus	30 pistettä	30 pistettä	
1. Ohjaajan käyttäytyminen	30 pistettä	30 pistettä	
1. Henkilön ilmaisu	40 pistettä	90 pistettä - 1maalihenkilö: 90pistettä - 2maalihenkilöä 'a 45pistettä	Ohjaajalle ei kerrota etsittävien määrää

Ohjeet henkilöetsintäosuuden toteutukseen

Etsintäalueen tulee täyttää koeohjeen vaatimukset ja alue pyritään valitsemaan siten, että se rajautuu maastossa luonnollisilla maastomerkeillä (esim. oja, taimikko, suo), tarvittaessa rajoja voidaan merkitä krepeillä.

Maalihenkilö(t) sijoitetaan siten, että koiran käyttäytyminen maalihenkilön luona voidaan todeta. Ennen ensimmäisen koirakon suoritusta etsintäalueella suoritetaan etsintä "nollakoiran" kanssa. Maalihenkilö(t) viedään etsintäalueelle ennen koesuorituksen aloittamista niin, että koira tai koiranohjaaja eivät näe vientiä. [Umpipiilojen käyttö on kielletty.](#)

Etsintäalueesta tulee olla kartta, jonka tulee olla vähintään maaston peruskartta. Karttoja tulee olla niin monta, että jokainen ohjaaja saa oman karttansa. Ohjaaja piirtää karttaan etsintäsuunnitelmansa.

Jos samaa aluetta käytetään useammalle koiralle, maalihenkilön/-henkilöiden paikkaa voidaan vaihtaa jokaiselle koiralle erikseen.

Kokeen suoritusohje

•Tuomari osoittaa kartalta etsittävän alueen sekä aloituspaikan ja selvittää ohjaajalle muut kokeen kulkuun liittyvät asiat, Ohjaaja saa kaikki tilannetiedot tuomarilta ja vasta sen jälkeen tekee etsintäsuunnitelmansa.

•Tuomarin hyväksytyä karttaan piirretyn etsintäsuunnitelman hän määrittää maalihenkilöiden paikat ja maalihenkilöt menevät paikoilleen. Näin vältetään tilanteilta, joissa ohjaajan reitti kulkee liian läheltä maalihenkilöitä. Jos ohjaaja etsinnän aikana kuitenkin ”törmää” maalihenkilöön, eikä koira tätä havaitse, tuomari käskää ohjaajaa jatkamaan etsintää ja arvostelua jatketaan normaalisti. Jos ohjaaja kuitenkin yrittää selvästi ohjata koira maalmiehen luokse, koe keskeytetään.

•Kokeen aikana koira saa juottaa, sen sijaan palkitseminen makupaloin tai leluin on kielletty.

•Koiran kiinnittäminen lukuun ottamatta juottamista ei ole koesuorituksen aikana sallittua.

•Ennen kuin hakutyöskentely aloitetaan, koiranohjaaja ilmoittaa tuomarille koiran käyttämän ilmaisutavan.

•Koira voi ilmaista maalihenkilön haukkumalla tai rullailmaisulla.

•Mikäli henkilön ilmaisu tapahtuu haukkumalla, täytyy koiran pysytellä maalihenkilön läheisyydessä, kunnes koiranohjaaja saapuu paikalle. Haukkunnan tulee olla sellaista, että ohjaaja pystyy sen perusteella vaivatta hahmottamaan koiran sijainnin.

•Mikäli koira ilmaisee rullalla, ilmaisurullan tulee olla sellainen, että koira voi sen omaehtoisesti pudottaa pois suustaan. Tämä tulee tarkastaa ilmoittautumisen yhteydessä ja ilmaisurullia, joita koira ei voi ilman ohjaajan apua pudottaa suustaan, ei missään tapauksessa saa hyväksyä.

•Koiran tulee ilmaista löydetty henkilö ohjaajan ilmoittamalla tavalla. Muulla kuin ohjaajan tuomarille ilmoittamalla tavalla ilmaistuja maalmiehiä ei hyväksytä ja se aiheuttaa kokeen keskeytyksen.

•Etsintä suoritetaan ohjaajan valitsemalla etsintämenetelmällä (taktiikalla). Alueella etenemismuoto voi olla joko **alue-etsintä**, jolloin alue etsitään niin, että koira risteilee alueella ohjaajan antamien etsintäohjeiden mukaan tai **partioetsintä**, jossa koira kulkee ohjaajan edellä suorittaen samalla ilmavainuista työskentelyä.

Osuuden suoritusohje

•Tuomari osoittaa kartalta etsittävän alueen sekä aloituspaikan ja selvittää ohjaajalle muut kokeen kulkuun liittyvät asiat. Ohjaaja saa kaikki tilannetiedot tuomarilta ja vasta sen jälkeen tekee etsintäsuunnitelmansa.

•Ohjaaja voi halutessaan tuomarin luvalla ja yhdessä tuomarin kanssa käydä ilman koira etsittävän alueen aloituspaikalla maaston olosuhteiden toteamiseksi, ennen suunnitelman tekoa. Tämän jälkeen hän siirtyy tuomarin tai ratamestarin osoittamaan paikkaan laatimaan etsintäsuunnitelmaa.

•Ohjaaja esittelee tuomarille tekemänsä etsintäsuunnitelman ja siinä käytettävät etsintälinjat/etsintälinjat ja taktiikan. Etsintälinjat voivat kulkea myös alueen rajoja pitkin. Etsintälinjojen välien tulee olla n. 50 m, jotta koiran ohjaus ja hallittavuus sekä vainutyöskentely voidaan arvostella.

•Tuomarin hyväksytyä karttaan piirretyn etsintäsuunnitelman, hän määrittää maalihenkilöiden paikat ja maalihenkilöt menevät paikoilleen. Näin vältetään tilanteilta, joissa ohjaajan reitti kulkee liian läheltä maalihenkilöitä. Jos ohjaaja etsinnän aikana kuitenkin ”törmää” maalihenkilöön, eikä koira tätä havaitse, tuomari käskää ohjaajaa jatkamaan etsintää ja arvostelua jatketaan normaalisti. Jos ohjaaja kuitenkin yrittää selvästi ohjata koira **maalihenkilön** luokse, koe keskeytetään.

•Suorituksen aikana koira saa juottaa, sen sijaan palkitseminen makupaloin tai leluin on kielletty.

•Koiran kiinnittäminen lukuun ottamatta juottamista ei ole suorituksen aikana sallittua.

•Koira voi ilmaista maalihenkilön haukkumalla tai rullailmaisulla.

•Ennen kuin etsintätyöskentely aloitetaan, koiranohjaaja ilmoittaa tuomarille ilmaisutavan.

•Etsintä suoritetaan ohjaajan valitsemalla etsintämenetelmällä (taktiikalla). Alueella etenemismuoto voi olla joko **alue-etsintä**, jolloin alue etsitään niin, että koira risteilee alueella ohjaajan antamien käskyjen mukaan tai **partioetsintä**, jossa koira kulkee ohjaajan edellä suorittaen samalla ilmavainuista työskentelyä.

- Alue-etsinnässä ohjaaja ohjaa koiraa risteilemään alueella valitsemaltaan/valitsemiltaan etsintälinjalta/-linjoilta vapaavalintaisin käskyin ja merkein sekä pillin tai viheltämisen avulla.

- Partioetsinnässä koiran tulee osoittaa halukkuutta etsintään ja sen tulee irtaantua ohjaajasta, kuitenkin niin, että ohjaaja näkee koiran työskentelyn ja mahdolliset reagoinnit.

- Koiran reagoidessa ilmavainuisesti ohjaaja voi antaa koiralle luvan jatkaa kohteelle jatkaen itse kulkua koiran osoittamaan suuntaan. Ohjaaja voi vaihtoehtoisesti lähettää koiraa etsimään sen saaman ilmavainun suuntaan. Mikäli ohjaaja, koiran reagoitua ilmavainuisesti, lähtee seuraamaan koiraa, tulee tuomarin pysäyttää ohjaaja hyvissä ajoin ennen maalihenkilöä, jotta koiran ilmaisu voidaan todeta.

- Koiranohjaaja saa liikkua alueella ainoastaan suunnitelmansa mukaan. Koira ei saa oleellisesti ylittää merkityn tai osoitetun alueen rajoja.

- Vapaavalintaiset suulliset käskyt ja käsimerkit sekä pillillä ja/tai viheltämällä annetut merkit ovat sallittuja ja niitä saa toistaa.

- Taaksepäin etsiminen ei ole sallittua. Koiran satunnaista pistoa taaksepäin ei arvostella virheeksi, sillä tilanteissa, joissa ilmavirtaukset muuttuvat, voi koira saada hajun jo etsityltä alueelta ja ohjaaja voi antaa koiralle luvan jatkaa kohteelle. Tätä ei katsota virheeksi.

- Koiranohjaaja ilmoittaa hyväksytyin ilmaisun tuomarille ilmoittamallaan tavalla ja sen jälkeen hän saa siirtyä suoraan koiran luo.

- Koiran tulee ilmaista löydetty henkilö selvästi. Koiranohjaaja ilmoittaa hyväksytyin ilmaisun tuomarille, ja sen jälkeen hän saa siirtyä suoraan koiran luo.

- Rullailmaisussa koiran pitää viedä ohjaaja maalimiehen luokse epäröimättä sekä mahdollisimman nopeasti ja suoraan, maasto ja olosuhteet huomioiden. Tuomarille tulee kuitenkin antaa mahdollisuus arvosteluun ja maalihenkilön luokse mentäessä vauhtia pitää sen mukaan säädellä. Jos ohjaaja kaatuu hän voi käskyllä pysyttää koiran ja sen jälkeen, kun pystyy jälleen liikkumaan voi antaa koiralle käskyn jatkaa. Turha viivyttely on kuitenkin kiellettyä. Maalimiehen ilmaisun jälkeen hakutyöskentelyä jatketaan tuomarin luvalla siitä kohdasta, jossa ohjaaja ilmoitti koiransa suorittaneen ilmaisun.

- Etsintäaika alkaa, kun ohjaaja lähettää koiran etsintätyöskentelyyn ja päättyy koiranohjaajan ilmoitukseen loppuun tehdystä etsinnästä, etsintäajan päätyttyä, luopumiseen, keskeytykseen tai hylkäämiseen. Etsinnän päätyttyä koetuomarin antaa siitä arvosteluun.

•Etsinnän suorittaminen alue-etsintänä

- Koiran tulee etsiä alue risteillen ohjaajan käskyjä noudattaen. Alue-etsinnässä ohjaaja lähettää koiraa etsimään aluetta pistottamalla (risteily).

- Alue-etsinnässä tuomari määrää aloitukseen etsintäivun.

- Tässä etsintätavassa ohjaaja ohjaa valitsemaltaan etsintälinjalta/-linjoilta koiran työskentelyä lähettäen koiran risteilemään alueella. Tämä ei tarkoita koiran vapaata juoksentelua etsintäalueella, vaan koira risteilee ohjaajan ohjausten mukaisesti. Ohjaaja ohjaa tässä etsintätavassa koiraa vapaavalintaisin käskyin ja merkein sekä pillillä ja/tai viheltämällä. Etsinnän tulee olla eteenpäin suuntautuvaa alueelle, jota ei ole vielä etsitty. Siirtymisiä etsintälinjalta toiselle ei ole, vaan etsintää suoritetaan kaiken aikaa tehdyn suunnitelman mukaisesti. Jos ohjaaja pitää tauon/pysähtyy selvitystä varten (apuohjaaja) tai tuomarin kehotuksesta, ohjaaja kutsuu koiran luokseen ja ottaa koiran hallintaan. Taaksepäin etsiminen ei ole sallittua. Koiran saadessa itsenäisesti vainun jo etsityltä alueelta, koiran saa lähettää kohteelle.

•Etsinnän suorittaminen partioetsintänä

•Partioetsinnässä koiran tulee osoittaa halukkuutta etsintään ja irtaantua ohjaajasta, kuitenkin niin, että ohjaaja näkee koiran työskentelyn ja mahdolliset reagoinnit.

•Partioetsinnässä tuomari määrää aloituspisteen.

•Partioetsinnässä ohjaaja ohjaa koiran kulkemaan ohjaajan edellä osoittaen halukkuutta etsintään ja koiran tulee irtaantua ohjaajasta kuitenkin niin, että ohjaaja näkee koiran työskentelyn ja mahdolliset reagoinnit. Pientä sivupoikkeamaa koira voi kuitenkin edetessään tehdä niin, että näköyhteys koiraan säilyy. Tämä ei tarkoita koiran vapaata juoksentelua kaiken aikaa etsintälinjan molemmin puolin. Hyvä työskentelyetäisyys on sellainen, missä näköyhteys koiraan säilyisi huomioiden maasto-olosuhteet. Tällä etäisyydellä ohjaaja pystyy tarvittaessa hallitsemaan koiran työskentelyä, esim. pysäyttämään tai kutsumaan koiran luokse ja hiljentämään koiran etenemismuutoksia, sekä havaitsemaan koiran reagoinnin maalihenkilöön. Partioetsinnässä voi tulla myös tilanteita, joissa ohjaaja pistottaa koiran tarkastamaan tietyn maastonkohdan/maastonkohtia. Näissä tapauksissa ohjaaja ilmoittaa tuomarille syyn pistottamiseen. Tällaisia syitä voivat olla esim. vaikea maaston kohta tai tuulen suunnan muuttuminen. Pistottaminen ei saa olla jatkuvaa eikä etsintä saa perustua pistottamiseen.

•

•Koiran reagoidessa ilmavainuisesti ohjaaja voi antaa koiralle luvan jatkaa kohteelle jatkaen itse kulkuaan koiran osoittamaan suuntaan. Ohjaaja voi vaihtoehtoisesti lähettää koiraa etsimään sen saaman ilmavainun suuntaan. Mikäli ohjaaja koiran reagoitua ilmavainuisesti lähtee seuraamaan koiraa, tulee tuomarin pysäyttää ohjaaja hyvissä ajoin ennen maalihenkilöä, jotta koiran ilmaisuus voidaan todeta.

Yleiset ohjeet

- Koiran tulee ilmaista löydetty henkilö ohjaajan ilmoittamalla tavalla. Muulla kuin ohjaajan tuomarille ilmoittamalla tavalla ilmaistuja [maalihenkilöitä](#) ei hyväksytä ja tällainen ilmaisu aiheuttaa kokeen keskeytyksen.
- Haukkumalla ilmaisevan koiran tulee pysytellä maalihenkilön läheisyydessä, kunnes koiranohjaaja saapuu paikalle. Haukkunnan tulee olla sellaista, että ohjaaja pystyy sen perusteella vaivatta hahmottamaan koiran sijainnin.
- Mikäli koira ilmaisee rullalla, ilmaisurullan tulee olla sellainen, että koira voi sen omaehtoisesti pudottaa pois suustaan. Tämä tulee tarkastaa ilmoittautumisen yhteydessä ja ilmaisurullia, joita koira ei voi ilman ohjaajan apua pudottaa suustaan, ei missään tapauksessa saa hyväksyä.
- [Haukkumalla ilmaisevan koiran](#) tulee ilmaista löydetty henkilö selvästi. Koiranohjaaja ilmoittaa hyväksytyin ilmaisun tuomarille ja saa sen jälkeen siirtyä suoraan koiran luo.
- [Rullalla ilmaisevan koiran](#) pitää viedä ohjaaja [maalihenkilön](#) luokse epäröimättä sekä mahdollisimman nopeasti ja suoraan, maasto ja olosuhteet huomioiden. Tuomarille tulee kuitenkin antaa mahdollisuus arvosteluun ja maalihenkilön luokse mentäessä vauhtia pitää sen mukaan säädellä.
- Koiranohjaaja saa liikkua alueella ainoastaan suunnitelmansa mukaan. Koira ei saa oleellisesti ylittää merkityn tai osoitetun alueen rajoja.
- Vapaavalintaiset suulliset käskyt ja käsimerkit sekä pillillä ja/tai viheltämällä annetut merkit ovat sallittuja ja niitä saa toistaa.
- Taaksepäin etsiminen ei ole sallittua. Koiran satunnaista pistoa taaksepäin ei arvostella virheeksi, sillä tilanteissa, joissa ilmavirtaukset muuttuvat, voi koira saada hajun jo etsityltä alueelta ja ohjaaja voi antaa koiralle luvan jatkaa kohteelle. Tätä ei katsota virheeksi.
- Etsintäaika alkaa, kun ohjaaja lähettää koiran etsintätyöskentelyyn ja päättyy koiranohjaajan ilmoitukseen loppuun tehdystä etsinnästä, etsintäajan päätyttyä, tai luopumiseen, keskeytykseen tai hylkäämiseen. Etsinnän päätyttyä koetuumari antaa siitä arvostelun. [B-tason henkilöetsintäosuudessa \(1\) yhden maalihenkilön löydön jälkeen ohjaaja jatkaa alueen tarkastamista loppuun suunnitelmansa mukaisesti.](#)

Arvostelu: Yleistä

- Arvostelussa tulee huomioida aina kokonaisuus, myös tuuli sekä muut sääolosuhteet ja ulkoiset tekijät Suorituksen työskentelyn nopeuden tulee jakautua tasaisesti koko etsintäajalle maasto ja olosuhteet huomioiden.
- Koiran kiinniottaminen ei ole keesuurituksen aikana sallittua. Jos näin tapahtuu, tulee tuomarin huomauttaa siitä, jos kiinniottaminen toistuu, tulee tuomarin keskeyttää suoritus eikä koetta hyväksyä (ei koske juottamista).
- Maalihenkilöiden tulee ilmaisutilanteessa käyttäytyä rauhallisesti. ja vastata tuomarin mahdollisesti esittämiin kysymyksiin. Löytämättä jäänyt henkilö aiheuttaa sen, että koetta ei hyväksytä.
- Virheilmaisuu aiheuttaa kokeen keskeyttämisen eikä suoritusta voida hyväksyä.
- Jos koira jättää maalimiehen eikä itsenäisesti palaa hänen luokseen aiheuttaa se kokeen keskeytyksen, eikä suoritusta voida hyväksyä.
- Jos koira vahingoittaa maalihenkilöä tai osoittaa häntä kohtaan aggressiivisuutta sen suoritus hylätään ja koiralle esitetään kilpailukieltua.
- Koiran ylittäessä selvästi alueen rajan tulee tuomarin huomauttaa siitä. Arvosanaa ei alenneta. Jatkuva työskentely alueen ulkopuolella on virhe.
- Tuomarin tulee keskeyttää osaamattoman tai haluttoman koiran suoritus.
- Ilmaisun tulee tapahtua ohjaajan ilmoittamalla tavalla.
- Koe päättyy ohjaajan tekemään ilmoitukseen loppuun suorituksesta etsinnästä, ajan tultua täyteen, tuomarin keskeytykseen tai virheilmaisuu.
- Tuomarin tulee sijoittua siten, että pystyy havainnoimaan kaikki tapahtumat.

Arvostelu: Yleistä

- Arvostelussa tulee huomioida aina kokonaisuus, myös tuuli sekä muut sääolosuhteet ja ulkoiset tekijät. Suorituksen työskentelyn nopeuden tulee jakautua tasaisesti koko etsintäajalle maasto ja olosuhteet huomioiden.
- Koiran kiinniottaminen ei ole suorituksen aikana sallittua. Jos näin tapahtuu, tulee tuomarin huomauttaa siitä, ja jos kiinniottaminen toistuu, tulee tuomarin keskeyttää suoritus eikä koetta hyväksytä, [jolloin arvosana on puutteellinen 0 pistettä](#) (ei koske juottamista).
- Maalihenkilöiden tulee ilmaisutilanteessa käyttäytyä rauhallisesti. ja vastata tuomarin mahdollisesti esittämiin kysymyksiin. Löytämättä jäänyt henkilö aiheuttaa sen, että koetta ei hyväksytä, [jolloin arvosana on puutteellinen 0 pistettä](#).
- Virheilmaisuu aiheuttaa kokeen keskeyttämisen eikä suoritusta voida hyväksyä, [jolloin arvosana on puutteellinen 0 pistettä](#).
- Jos koira jättää [maalihenkilön](#) eikä itsenäisesti palaa hänen luokseen, aiheuttaa se kokeen keskeytyksen, eikä suoritusta voida hyväksyä, [jolloin arvosana on puutteellinen 0 pistettä](#).
- Jos koira vahingoittaa maalihenkilöä tai osoittaa häntä kohtaan aggressiivisuutta, sen suoritus hylätään ja koiralle esitetään kilpailukieltua. ~~Arvosana on tällöin puutteellinen 0 pistettä~~ **KOIRAN SUORITUS HYLÄTÄÄN. Ei anneta arvosanoja eikä pisteitä.**
- Koiran ylittäessä selvästi alueen rajan tulee tuomarin huomauttaa siitä. Arvosanaa ei alenneta. Jatkuva työskentely alueen ulkopuolella on virhe.
- Tuomarin tulee keskeyttää osaamattoman tai haluttoman koiran suoritus, [ja arvosana on tällöin puutteellinen 0 pistettä](#)
- Ilmaisua ei hyväksytä, [ellei se tapahdu ohjaajan ilmoittamalla tavalla.](#)
- [Osuus](#) päättyy ohjaajan tekemään ilmoitukseen loppuun suorituksesta etsinnästä, ajan tultua täyteen, tuomarin keskeytykseen tai virheilmaisuu.
- Tuomarin tulee sijoittua siten, että hän pystyy havaitsemaan kaikki tapahtumat.

Koiran ohjattavuus 30 pistettä

•Arvosteluperusteet:

•Koira osoittaa suurta työskentelyhalua etsintätehtävään. Koira etsii ohjaajan ohjauksen mukaisesti koko alueen tai etenee partioinnissa määrätietoisesti etsien, osoittaen ohjattavuutta työskentelytehon laskematta.

•Arvostelu:

•Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, jossa selvästi näkyy koiran työskentelyhalu ja ohjattavuus, koira pitää yhteyttä ohjaajaan työskentelyn kuitenkaan kärsimättä.

•Erittäin hyvä: Koiran ohjattavuus näkyy selvästi, koiralla tasainen tempo, ja suorittaa etsintää halukkaasti, kuitenkin käskyjen noudattaminen hiukan viipyy tai toistuvia käskyjä työskentelyn aikana tai määrätietoisuuden pieni väheneminen.

•Hyvä: Koiran ohjattavuudessa, tarvitaan käskyjä ja käskyjen noudattaminen viipyy yli-innokkuudesta johtuen tai määrätietoisuudessa selvästi havaittavia puutteita.

•Tyydyttävä: Koiran ohjattavuudessa selviä katkoksia, paljon käskyjä ja käskyjen noudattaminen viipyy yli innokkuudesta johtuen, koiralla vaikeuksia selvittää maaston vaikeudet tai määrätietoisuudessa selviä ongelmia.

•Puutteellinen: Koiran ohjattavuudessa paljon ongelmia, paljon käskyjä ja käskyjen noudattaminen viipyy.

•Ohjaaja painostaa voimakkaasti koiraansa. Koira saadaan vain vaivoin hetkellisesti etsintätehtävään.

•Koira ei noudata ohjaajan käskyjä tai on haluton työskentelemään tai etsinnässä ei imene määrätietoisuutta.

Koiran ohjattavuus 30 pistettä

•Arvosteluperusteet:

•Koira osoittaa suurta työskentelyhalua etsintätehtävään. Koira etsii ohjaajan ohjauksen mukaisesti koko alueen tai etenee partioinnissa määrätietoisesti etsien, osoittaen ohjattavuutta työskentelytehon laskematta.

•Arvostelu:

•Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, jossa selvästi näkyy koiran työskentelyhalu ja ohjattavuus, koira pitää yhteyttä ohjaajaan työskentelyn kuitenkaan kärsimättä.

•Erittäin hyvä: Koiran ohjattavuus näkyy selvästi, koiralla tasainen tempo, ja suorittaa etsintää halukkaasti, kuitenkin käskyjen noudattaminen hiukan viipyy tai toistuvia käskyjä työskentelyn aikana tai määrätietoisuuden pieni väheneminen.

•Hyvä: Koiran ohjattavuudessa, tarvitaan käskyjä ja käskyjen noudattaminen viipyy yli-innokkuudesta johtuen tai määrätietoisuudessa selvästi havaittavia puutteita.

•Tyydyttävä: Koiran ohjattavuudessa selviä katkoksia, paljon käskyjä ja käskyjen noudattaminen viipyy yli innokkuudesta johtuen koiralla vaikeuksia selvittää maaston vaikeudet tai määrätietoisuudessa selviä ongelmia.

•Puutteellinen: Koiran ohjattavuudessa paljon ongelmia, paljon käskyjä ja käskyjen noudattaminen viipyy.

•Ohjaaja painostaa voimakkaasti koiraansa. Koira saadaan vain vaivoin hetkellisesti etsintätehtävään.

•Koira ei noudata ohjaajan käskyjä tai on haluton työskentelemään tai etsinnässä ei imene määrätietoisuutta.

2. Ohjaajan käyttäytyminen

30 pistettä

•Arvosteluperusteet:

•Selkeä päämäärätietoinen ja asiallinen esiintyminen. Ymmärtää nopeasti annetun tehtävän ja osaa tehdä etsintätaktiikkansa sen perusteella. Tarkentavat kysymykset eivät aiheuta arvosanan alenemista.

•Annettujen tehtävien ja ohjeiden noudattaminen sekä yhteistyökyky ja maltillisuus.

•Koiran ohjaamisessa oikea-aikaiset käskyt sekä äänen ja muiden avujen käyttö on asiallista.

•Arvostelu:

•Erinomainen: Ohjaaja käyttäytyy asiallisesti, varmasti ja päämäärätietoisesti

•Erittäin hyvä: Ohjaaja käyttäytyy asiallisesti, varmasti ja päämäärätietoisesti, nähtävissä hetkellisesti puute johtaa tilannetta tai hallita itsensä

•Hyvä: Ohjaaja käyttäytyy asiallisesti, varmasti ja päämäärätietoisesti, nähtävissä kuitenkin selvästi puute johtaa tilannetta tai hallita itsensä

•Tyydyttävä: Ohjaajasta on vaikea tulkita, pystyykö hän johtamaan tilannetta, nähtävissä selviä virheitä tilanteen johtamisessa ja tilanteen hallinnassa.

•Puutteellinen: Ohjaajalla puutteita ja virheitä ymmärtää tilannetta ja tehdä sen mukaisia päätöksiä, ohjaajalta puuttuu suurimman osan ajasta kyky johtaa tilannetta ja hallita itsensä. Ei kykene johtamaan tilannetta tai ei hallitse itseään. Vaikeuttaa omalla toiminnallaan (esim. fyysinen kestävyys/hidastelu) koiran toimintaa.

2. Ohjaajan käyttäytyminen

30 pistettä

•Arvosteluperusteet:

•Selkeä päämäärätietoinen ja asiallinen esiintyminen. Ymmärtää nopeasti annetun tehtävän ja osaa tehdä etsintätaktiikkansa sen perusteella. Tarkentavat kysymykset eivät aiheuta arvosanan alenemista.

•Annettujen tehtävien ja ohjeiden noudattaminen sekä yhteistyökyky ja maltillisuus.

•Koiran ohjaamisessa oikea-aikaiset käskyt sekä äänen ja muiden avujen käyttö on asiallista.

•Arvostelu:

•Erinomainen: Ohjaaja käyttäytyy asiallisesti, varmasti ja päämäärätietoisesti

•Erittäin hyvä: Ohjaaja käyttäytyy asiallisesti, varmasti ja päämäärätietoisesti, nähtävissä hetkellisesti puute johtaa tilannetta tai hallita itsensä

•Hyvä: Ohjaaja käyttäytyy asiallisesti, varmasti ja päämäärätietoisesti, nähtävissä kuitenkin selvästi puute johtaa tilannetta tai hallita itsensä

•Tyydyttävä: Ohjaajasta on vaikea tulkita kyky johtaa tilannetta, nähtävissä selviä virheitä johtaa tilannetta ja hallita itsensä.

•Puutteellinen: Ohjaajalla puutteita ja virheitä ymmärtää tilannetta ja tehdä sen mukaisia päätöksiä, ohjaajalta puuttuu suurimman osan ajasta kyky johtaa tilannetta ja hallita itsensä. Ei kykene johtamaan tilannetta tai ei hallitse itseään. Vaikeuttaa omalla toiminnallaan (esim. fyysinen kestävyys/hidastelu) koiran toimintaa.

3. Henkilön ilmaisu(t)

A-taso 40 pistettä, B-taso 90 pistettä

•Arvosteluperuste:

•Ilmaisusta annetaan arvosana jokaisesta henkilöstä erikseen. A-tasolla 40 pistettä, B-tasolla 90 pistettä (**kahdella** maalimiehellä 45 pistettä/maalimies ja **kolmella** maalimiehellä 30 pistettä/maalimies).

•Koiran halu suorittaa ilmaisu ohjaajan ilmoittamalla tavalla, itsenäisesti ja välittömästi löydettyään henkilön.

•Noudattaa ohjaajan antamia käskyjä ilmaisun jälkeen kyky antaa ohjata itseään.

•Arvostelu:

•Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, missä koira saatuaan hajun, osoittaa ja suorittaa ohjaajan määrittämän selvän ilmaisun, kunnes koira otetaan haltuun.

•Erittäin hyvä: Koirasta näkyy selvästi taito ja halu ilmaista maalihenkilö. Se kuitenkin hiukan viivyttelää paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa, ja osoittamisessa.

•Hyvä: Koirasta näkyy taito ja halu ilmaista maalihenkilö. Se kuitenkin viivyttelää ja epäroii paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa ja osoittamisessa.

•Tyydyttävä: Koira osoittaa välinpitämättömyyttä ilmaista maalihenkilö, se viivyttelää paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa ja osoittamisessa. Selviä haukkukatkoksia. Tulee ohjaajaa vastaan, mutta palaa omatoimisesti, rullakoira epäroii näytössä.

•Puutteellinen: Koira ei osaa tai osoittaa haluttomuutta ilmaista maalihenkilö, viivyttelää ja epäroii selvästi paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa ja osoittamisessa. Ohjaaja löytää vain vaivoin tai ei löydä koira ja maalihenkilöä koiran vajaan haukkumisen vuoksi.

•Koira ei ilmaise lainkaan ja maalihenkilö jää löytymättä.

•Koira jättää maalimiehen eikä omatoimisesti palaa hänen luokseen.

3. Henkilön ilmaisu(t)

A-taso 40 pistettä, B-taso 90 pistettä

•Arvosteluperustet:

•Ilmaisusta annetaan arvosana jokaisesta henkilöstä erikseen. A-tasolla 40 pistettä, B-tasolla 90 pistettä (**yhdellä** maalihenkilöllä 90 pistettä/**maalihenkilö** ja **kahdella** maalihenkilöllä 45 pistettä/**maalihenkilö**).

•Koiran halu suorittaa ilmaisu ohjaajan ilmoittamalla tavalla, itsenäisesti ja välittömästi löydettyään henkilön.

•Noudattaa ohjaajan antamia käskyjä ilmaisun jälkeen, antaa ohjata itseään.

•Arvostelu:

•Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, missä koira saatuaan hajun osoittaa ja suorittaa ohjaajan määrittämän selvän ilmaisun, kunnes koira otetaan haltuun.

•Erittäin hyvä: Koirasta näkyy selvästi taito ja halu ilmaista maalihenkilö. Se kuitenkin hiukan viivyttelää paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa, ja ilmaisun suorituksessa.

•Hyvä: Koirasta näkyy taito ja halu ilmaista maalihenkilö. Se kuitenkin viivyttelää ja epäroii paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa ja ilmaisun suorituksessa.

•Tyydyttävä: Koira osoittaa välinpitämättömyyttä ilmaista maalihenkilö, se viivyttelää paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa ja ilmaisun suorituksessa. Selviä haukkukatkoksia. Tulee ohjaajaa vastaan, mutta palaa omatoimisesti, rullakoira epäroii näytössä.

•Puutteellinen: Koira osoittaa haluttomuutta ilmaista maalihenkilö, viivyttelää ja epäroii selvästi paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa ja ilmaisun suorituksessa. **Ohjaajalla on vaikeuksia löytää koira ja maalihenkilö koiran vajaan haukkumisen vuoksi.**

•Koira ei ilmaise lainkaan ja maalihenkilö jää löytymättä = 0 pistettä.

•Koira jättää **maalihenkilön** eikä omatoimisesti palaa hänen luokseen = 0 pistettä.

Haukkumalla ilmaiseva koira

•Koiran on aloitettava haukkuminen välittömästi löydettyään maalihenkilön. Haukkumisen tulee olla selkeää ja niin jatkuvaa, että ohjaaja paikallistaa koiransa vaivattomasti. Tuomarin on arvostelussaan huomioitava se, ettei koiralta vaadita tauotonta haukkumista, sillä koiran haukkumiseen vaikuttavat monet seikat kuten koiran rotu, vallitsevat sääolosuhteet, radan raskaus yms. tekijät. On myös luonnollista, että koira kiinnittää hetkeksi huomionsa ohjaajaan tämän tullessa koiran näkyviin. Jos koiran haukunta ei ole riittävää, alennetaan arvosanaa. Isompi virhe on, jos koira pitää haukkumisessa selviä taukoja, niin että ohjaajan on sitä vaikea paikallistaa. Arvosana voi olla tällöin korkeintaan tyydyttävä. Ohjaaja ei saa edetä maastossa, jos koira ei hauku. Jos koira tulee ilmaisutilanteessa ohjaajaa vastaan, kun ohjaaja ei ole vielä paikallistanut maalihenkilöä, mutta palaa kuitenkin itsenäisesti maalihenkilön luo, voidaan ilmaisu hyväksyä. Arvosana voi olla korkeintaan puutteellinen. Jos koira ei palaa maalihenkilön luokse, eikä ohjaaja ole vielä paikallistanut maalihenkilöä, tilanne arvostellaan virheilmaisuna, jolloin arvosana on puutteellinen Opistettä. Jos ohjaaja pyrkii painostamaan koira palaamaan maalihenkilön luokse, ei ilmaisua voida hyväksyä, jolloin arvosana on puutteellinen Opistettä

•Arvosteluperusteita ovat

- ilmaisu on selkeää ja jatkuvaa
- ilmaisu on vähemmän selkeää tai jatkuvaa
- ilmaisussa on selviä taukoja
- koira tulee ohjaajaa vastaan, mutta palaa itsenäisesti
- koira tulee ohjaajaa vastaan eikä palaa ilmaisuun ilman ohjaajan painostusta
- ohjaajan ja koiran käytös maalihenkilön luona.

Rullalla ilmaiseva koira

•Koiran tulee ottaa rulla suuhunsa välittömästi löydettyään maalihenkilön. Koiran pitää palata heti, rulla suussa, suorinta tietä ohjaajansa luokse. Ohjaajan kytkettyä koiransa ilmaisuliinaan koiran pitää johdattaa hänet käskyllä suorinta tietä löytämänsä henkilön luokse. Tuomarin on arvostelussaan kuitenkin huomioitava, ettei koiran tarvitse pitää rullaa suussaan siihen asti, kun se on ohjaajan vieressä. Tärkeää on, että koira pitää rullaa riittävän kauan niin, että ohjaaja voi varmasti todeta koiran suorittaneen ilmaisun. Metrimäärien sijasta tuomarin tulee arvioida, kuinka varma koiran ilmaisu on ollut. Jos koira pudottaa rullan niin aikaisin, että ilmaisua ei voida pitää selkeänä, arvosanaa alennetaan. Koira voi pitää ilmaisurullaa suussaan ilmaisuihin mennessä ja pudottaa sen vasta maalihenkilön luona oma-aloitteisesti tai ohjaajan käskystä, arvosanan siitä alentumatta. Ohjaaja saa käskyttää koiran pudottamaan ilmaisurullan joko avustamatta tai ohjaajan käteen, kuten noutokapulan irrotuksessa. Jos ohjaaja joutuu ilmaisemaan koiralle olinpaikkansa koiran tuodessa rullaa, seuraa arvosanan alennus. Koiran hidastellessa ohjaajan luokse tuloa arvosanaa alennetaan. Suurempi virhe on, jos ohjaaja joutuu kehottamaan koira; arvosana voi tällöin olla korkeintaan tyydyttävä. Vientivaiheessa koiralta ei vaadita viivasuoraa menoa etsittävän henkilön luokse, vaan tässä on otettava huomioon maaston asettamat esteet etenemiselle yms. seikat. Tuomarin tulee huomioida arvostelussaan myös ohjaajan ja koiran käyttäytyminen sen jälkeen, kun koira on kytketty. Maastopohja sekä kasvillisuuden peitteisyys määrittelevät usein koiran ja ohjaajan välisen etäisyyden. Näistä johtuva ajoittainen ohjaajan ja koiran lyhentynyt välimatka ei alenna arvosanaa.

- Vientivaiheessa koiran on osoitettava halukkuutensa mennä maalihenkilön luokse. Koiran tulee edetä määrätietoisesti kohti maalihenkilöä niin, että ilmaisuliina on kireänä, mutta sen ei kuitenkaan tarvitse vetää ohjaajaa.
- Jos ohjaaja kaatuu näytölle mennessä, tai näyttöliina sotkeutuu siten, ettei koira pysty etenemään, tai liina irttaa ohjaajan kädestä, ohjaaja saa antaa koiralle lisäkäsyt koiran pysäyttämiseen ja/tai ilmaisun jatkamiseen. Nämä lisäkäsyt eivät aiheuta arvosanan alenemista.
- Jos koira ei sallittujen lisäkäsytien jälkeenkään jatka vientiä maalihenkilön luokse, eikä ohjaaja ole vielä paikallistanut maalihenkilöä, tilanne arvostellaan virheilmaisuna, jolloin koe keskeytetään ja arvosana on puutteellinen 0 pistettä.
- Jos ohjaaja selvästi painostaa koira lisäkäsytillä tai muutoin, ilmaisua ei hyväksytä, jolloin koe keskeytetään ja arvosana on puutteellinen 0 pistettä.
- Jos koira osoittaa epävarmuutta vientivaiheessa, arvosanaa alennetaan. Suurempi virhe on, jos koiran vienti muuttuu päämäärättömäksi ja kaartelevaksi; arvosana voi tällöin olla korkeintaan tyydyttävä. Jos koira vie ohjaajaa selvästi pois päin maalihenkilöstä tai selkeästi ulos alueelta, tilanne arvostellaan virheilmaisuna, jolloin koe keskeytetään ja arvosana on puutteellinen 0 pistettä.

Arvosteluperusteita ovat

- koira tulee ohjaajan luo halukkaasti ja määrätietoisesti rulla suussa
- koira hidastelee tullessaan ohjaajan luo rulla suussa
- ohjaaja joutuu kutsumaan koira sen tuodessa rullan
- koira pitää rullan suussaan niin kauan, että ohjaaja voi varmasti todeta ilmaisun
- koira pudottaa rullan liian aikaisin tullessaan ohjaajan luokse
- koira vie ohjaajan halukkaasti ja määrätietoisesti ja suorinta tietä maalihenkilön luokse
- ohjaaja antaa koiralle lisäkäsyt ilmaisuuun lähdössä tai vientivaiheessa
- koiran vienti on epävarmaa tai se vie ohjaajan maalihenkilön luokse kaartelemalla
- koira eksyy viedessään ohjaajaa maalihenkilön luokse
- ohjaajan ja koiran käytös maalihenkilön luona

Käyttäytyminen ilmaisutilanteissa

•Ohjaajan ja tuomarin mennessä ilmaisuun pitää ohjaajan noudattaa nopeuden suhteen tuomarin ohjeita. Koiran ja ohjaajan käyttäytyminen maalihenkilön luona kuuluu arvosteltaviin seikkoihin. Koiran käytös ei missään vaiheessa saa olla aggressiivista. Aggressiivisuus johtaa aina kokeen hylkäämiseen, jolloin koe keskeytetään ja arvosana on puutteellinen 0 pistettä.

•Koiran maalihenkilöä kohtaan osoittamaa ystävällistä uteliaisuutta ei saa tulkita aggressiivisuudeksi. Tällainen käytös ei saa alentaa arvosanaa, kunhan se ei häiritse ilmaisua eikä ole liiaksi maalihenkilöä häiritsevää. Maalihenkilön häirintä aiheuttaa arvosanan alenemisen. Jos koira häiritsee maalihenkilöä voimakkaasti, sen suoritus voidaan keskeyttää osaamattomuuden vuoksi. Mikäli häirintä aiheuttaa maalihenkilölle vammoja, koiran koesuoritus on hylättävä, jolloin koe keskeytetään ja arvosana on puutteellinen 0 pistettä vaikka kyseessä ei olisikaan aggressiivisuus.

•Ohjaajan tullessa piilolle koiran on osoitettava maalihenkilön paikka tarkasti, muutoin ilmaisua ei voida hyväksyä. Sillä ei ole kuitenkaan merkitystä, ilmaiseeko koira piilon sisäänkäynnin puolelta vai joltain muulta sivulta. Tämän jälkeen ohjaaja ottaa koiran hallintaansa, sivulleen. Rullalla ilmaisevan koiran ilmaisuliina on kytkettävä irti ennen hallintaan ottoa, mikäli maasto-olosuhteet eivät sitä estä. Ohjaaja päättää käskyistä ja tavasta, miten hän ottaa koiran hallintaan ennen maalmiehen piilosta ottamista. Ohjaaja päättää myös koiran asennosta, kun maalmies otetaan pois piilosta. Tarvittaessa ohjaaja voi siirtää koiran hieman kauemmaksi piilosta, joko kutsumalla koiran sivulleen tai seurauttamalla koiran kauemmas hallintaan ottamisen jälkeen, jotta maalihenkilö pääsee nousemaan pois piilosta. Tässäkään käskyjen määrä ei ole sinällään ratkaiseva tekijä, vaan koiran kokonaisuutena osoittama ohjattavuus. Maalihenkilö tulee pois piilosta vasta, kun tuomari antaa siihen luvan – sen jälkeen, kun koira on ohjaajansa hallinnassa. Jos koira osoittaa kiinnostusta piilosta pois tulevaa maalihenkilöä kohtaan, se on sallittua, mutta sen täytyy kuitenkin olla hillittyä. Mikäli ohjaajalla on selkeitä vaikeuksia saada koira hallintaansa piilolla, tuomarin tulee huomioida tämä ilmaisusta arvosanaa antaessaan.

•Piilolta keskilinjalle siirryttäessä koiran tulee seurata vapaana ohjaajan sivulla. Seuraamista ei kuitenkaan arvostella. Tärkeintä tässä suorituksessa on se, että koira on hyvin hallinnassa. Mikäli ohjaajalla on vaikeuksia koiran hallinnassa keskilinjalle siirryttäessä, tuomarin tulee huomioida tämä antaessaan työskentelyn arvostelua.